

Η ΑΠΕΡΓΙΑ ΠΕΙΝΑΣ ΩΣ ΜΕΣΟ ΑΓΩΝΑ

ΓΚΡΕΜΙΣΤΕ
ΤΗ ΒΑΣΤΙΛΗ
ΦΩΝΕΣ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΑ ΤΕΙΧΗ

ΤΕΥΧΟΣ 6
ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2016

ΤΑΜΕΙΟ
ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

φυλακισμένων και διωκόμενων αγωνιστών

<http://tameio.net/>

Για επικοινωνία: tameio@espiv.net

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Η έκδοση του εντύπου «Γκρεμίστε τη Βασίλη» γίνεται στο πλαίσιο της λειτουργίας του Ταμείου αλληλεγγύης φυλακισμένων και διωκόμενων αγωνιστών και διανέμεται τόσο εκτός, όσο και εντός των τειχών. Κεντρική δραστηριότητα του ταμείου είναι η συμβολή του στις βιοποριστικές, πρωτίστως, ανάγκες των ανθρώπων που βρίσκονται έγκλειστοι για την ανατρεπτική τους δράση και τη συμμετοχή τους στους κοινωνικούς αγώνες. Στο μέτρο των δυνατοτήτων του, επίσης, έγκειται και η στήριξη ανθρώπων, που η διαρκής και επίμονη στάση τους μέσα στην καθημερινότητα της φυλακής έχει ταυτιστεί με την αξιοπρέπεια, την αλληλεγγύη και τον αγώνα. Ωστόσο, αποτελεί επιπλέον βασική του προτεραιότητα η συμβολή στη διάδοση του λόγου των κρατουμένων και την υπερπήδηση των φραγμών, που θέτει ο εγκλεισμός σε αυτήν.

Όσοι και όσες αναλαμβάνουμε την έκδοση του εντύπου, περιοριζόμαστε στην τεχνική διεκπεραίωση και διανομή του. Τα κείμενά του προέρχονται αποκλειστικά από αγωνιζόμενους κρατούμενους –όχι πάντα από εκείνους που στηρίζονται υλικά από το ταμείο, αλλά κατά περίπτωση και άλλους που αποφασίζουν να σταθούν όρθιοι απέναντι στην εξουσία και την ισοπεδωτική συνθήκη του εγκλεισμού. Εξαίρεση αποτελεί το παρών τεύχος για λόγους πληρότητας της θεματικής που καλείται να καλύψει. Στην προκειμένη περίπτωση πέραν των γραμμάτων των φυλακισμένων συντρόφων εμπεριέχεται και μια ιστορική αναδρομή που η συγγραφή της πραγματοποιήθηκε από τη συνέλευση του ταμείου. Μέσω της δημοσιοποίησης των σκέψεων και των εμπειριών των κρατουμένων, μέσω της διάδοσης του λόγου τους, επιδιώκουμε να τους καταστήσουμε κατά το δυνατό παρόντες στις καθημερινές διεργασίες των αγωνιζόμενων και εκτός των τειχών, επιθυμούμε να κλονίσουμε τα στεγανά της σιωπής, του κατακερματισμού, του διαχωρισμού ανάμεσα στους καταπιεσμένους, επιλέγουμε να ενσαρκώσουμε με έναν ακόμα τρόπο τα προτάγματα του αγώνα και της αλληλεγγύης.

Το συγκεκριμένο τεύχος αναφέρεται στην απεργία πείνας ως μέσο αγώνα, ένα θέμα που έχει απασχολήσει έντονα όχι μόνο τους άμεσα εμπλεκόμενους και τον αλληλέγγυο κόσμο, αλλά και ένα μεγάλο μέρος της ελληνικής κοινωνίας. Η απεργία πείνας, ως μέσο αγώνα, δεν ήταν ποτέ μια κίνηση απελπισίας, ούτε απλώς μια «ειρηνική» διαμαρτυρία για να προβάλει τη θυματοποίηση του απεργού και να αποσπάσει την ευαισθησία και τη φιλανθρωπία. Πρόκειται για ένα συνειδητό αγώνα, όπου ο συντονισμός των μέσα και των έξω είναι μια απαραίτητη συνθήκη για να υπάρξει αποτέλεσμα, αλλά και για να διατηρηθούν οι δυνάμεις των αγωνιζόμενων. Παρόλα αυτά, αντιλαμβανόμενοι ότι η απεργία πείνας αποτελεί το έσχατο μέσο που θα μπορούσε να επιλέξει ένας κρατούμενος, θεωρούμε επιτακτική ανάγκη να καλλιεργηθεί μια αμφίδρομη δυναμική αγώνα των εντός και εκτός των τειχών, που θα προλαμβάνει τη συνθήκη να θέσει κανείς ανάχωμα το ίδιο του το σώμα.

Ο αγώνας για την επανάσταση και το γκρέμισμα κάθε φυλακής παραμένει ακόμα ανοιχτός.

ΣΤΗΡΙΞΤΕ ΤΟΥΣ ΦΥΛΑΚΙΣΜΕΝΟΥΣ ΑΓΩΝΙΣΤΕΣ, ΥΛΙΚΑ, ΗΘΙΚΑ, ΠΟΛΙΤΙΚΑ.

Από τα πρώτα στάδια της ανθρώπινης ιστορίας δημιουργήθηκαν κοινωνίες, οι οποίες βασίζονταν στην ελευθερία, την κοινοκτημοσύνη και την ισότητα, που όμως έδωσαν τη θέση τους στην ανισότητα, την αδικία και την εκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο, κυρίως μετά την εμφάνιση της δουλοκτησίας, της πατριαρχίας, της ατομικής ιδιοκτησίας, του κράτους και της οργανωμένης θρησκείας, με αποτέλεσμα να αναπτυχθούν σχέσεις εξουσίας μεταξύ των ανθρώπων και να χωριστούν τα κοινωνικά στρώματα σε δουλοκτήτες και δούλους, φεουδάρχες και κολίγους, σε κεφαλαιοκράτες και εργάτες, γράφοντας έτσι την ιστορία όλων των κοινωνικών και ταξικών αγώνων. Παρ' ό,τι η εκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο είναι κοινώς κατακριτέα και η αξία των ανθρώπινων δικαιωμάτων υποστηρίζεται θεωρητικά από όλους, στην πράξη με την πρώτη ευκαιρία αυτά παραβιάζονται. Πολλοί άνθρωποι καθημερινά σε όλα τα μήκη και πλάτη της γης, μέσα από την έννοια των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, προχωρούν σε ακραίες πράξεις διαμαρτυρίας ζητώντας την εφαρμογή του δικαίου της αστικής κοινωνίας για να διεκδικήσουν την αναγνώριση της αξιοπρέπειας τους.

Ένας αρκετά διαδεδομένος τρόπος διαμαρτυρίας και διεκδίκησης πολιτικών, κοινωνικών και ατομικών αιτημάτων είναι μεταξύ άλλων και η απεργία πείνας, κατά την οποία ο διαμαρτυρόμενος αρνείται να λάβει τροφή με σκοπό να διεκδικήσει όσα ο ίδιος θεωρεί ότι αδικώς στερείται, βιώνοντας έντονα την κοινωνική αναλγησία από αυτούς που ασκούν κάθε μορφή εξουσίας πάνω του και έχοντας ως μοναδικό «όπλο» το ίδιο του το σώμα. Η εκούσια αποχή από την τροφή είναι ατομικό δικαίωμα του καθενός και πηγάζει από την ελευθερία της ύπαρξης του ανθρώπου. Ανέκαθεν, αποτελούσε το ύστατο εργαλείο στα χέρια ατόμων που θέλησαν να διαδώσουν τις ιδέες τους και να διαμαρτυρηθούν για τις αδικίες σε βάρος τους. Σε πολλές περιπτώσεις, έχει χαρακτηριστεί επικίνδυνη για την υγεία του διαμαρτυρόμενου ατόμου, καθώς αποτελεί μια αναμέτρηση κατά την οποία ο κίνδυνος του θανάτου ελλοχεύει και αποτελεί οριακό διάβημα για την υπεράσπιση της ζωής. Είναι το «θέαμα» μιας αυτοκτονίας σε αργή κίνηση και νικητής είναι πάντοτε ο απεργός, είτε με την ικανοποίηση των αιτημάτων του, είτε με τον θάνατό του.

«Γιατί, για να είσαι ζωντανός, χρειάζεται μια προσπάθεια πολύ μεγαλύτερη από το απλό γεγονός της αναπνοής»

Martha Medeiros

Η απεργία πείνας είναι μια διαδικασία, κατά την οποία ο οργανισμός υποβάλλεται σε μια σοβαρή δοκιμασία που τον εξωθεί στα ακρότατα σωματικά και ψυχολογικά όρια, ενώ οι επιπτώσεις της μπορούν να προκαλέσουν μόνιμες και μη αναστρέψιμες βλάβες. Από την έναρξή της, τα κυριότερα συμπτώματα είναι το αίσθημα κοπώσεως, οι λιποθυμικές τάσεις και η ζάλη, ενώ η κατάσταση του απεργού θεωρείται κρίσιμη μετά το πέρας των πρώτων δέκα ημερών ή στην περίπτωση που έχει χάσει πάνω από το 10% του σωματικού του βάρους, προκαλώντας μεταξύ άλλων βραδυκαρδία, πτώση της αρτηριακής πίεσης, ορθοστατική υπόταση, κοιλιακά άλγη και γαστρεντερικές διαταραχές. Από τις πρώτες κιόλας ημέρες χάνεται το αίσθημα πείνας και δίψας, με αποτέλεσμα να προκαλείται σοβαρή αφυδάτωση στο σώμα, γι' αυτό κρίνεται αναγκαίο οι απεργοί να έχουν ιατρική επίβλεψη από την αρχή. Πολλές φορές, οι κρατικοί μηχανισμοί και οι εισαγγελικές αρχές προχωρούν σε κατασταλτικές πρακτικές που σαν στόχο έχουν τον σωματικό και ψυχολογικό εξευτελισμό των απεργών.

Κι ενώ στον σωφρονιστικό κώδικα ο όρος «αναγκαστική σίτιση» δεν υπάρχει, ωστόσο γίνεται ρητή αναφορά στην απεργία πείνας (άρθρο 31, παράγραφος 3), σύμφωνα με την οποία «εάν ο κρατούμενος δεν βρίσκεται σε κατάσταση να συναινέσει ή αρνείται να συναινέσει σε ιατρική πράξη(...), η οποία κρίνεται αναγκαία για την υγεία του, ο αρμόδιος δικαστικός λειτουργός διατάσσει τη λήψη των κατάλληλων κατά περίπτωση μέτρων.» Έτσι, ο εισαγγελέας καλείται να κρίνει την ψυχολογική κατάσταση

του απεργού, ούτως ώστε να εκδώσει σχετικές εντολές που κινούνται, προφανώς, στη διατήρηση του κρατούμενου στη ζωή με το προσφορότερο μέσο. Παρόλα αυτά, ακόμη και αν υπάρχει εισαγγελική εντολή, οι γιατροί μπορούν να αρνηθούν να προβούν σε τέτοιου είδους «ιατρικές πράξεις», ειδικά χωρίς τη συναίνεση του ασθενούς, εκτός από την περίπτωση που «συντρέχει άμεση, απόλυτη και κατεπείγουσα ανάγκη παροχής ιατρικής φροντίδας ή στην περίπτωση της απόπειρας αυτοκτονίας», σύμφωνα με τον κώδικα ιατρικής δεοντολογίας. Ωστόσο, έχουν υπάρξει φορές που οι γιατροί τάχθηκαν στο πλευρό της εξουσίας και προχώρησαν στο βίαιο αυτό μέσο παροχής τροφής. Η εφαρμογή του συγκεκριμένου μέτρου δεν είναι αποδεκτή, όπως και η απειλή επιβολής της ή άλλων ψυχολογικών πιέσεων σε βάρος των απεργών, αφού ισοδυναμεί με βασανισμό και μπορεί να προκαλέσει μη αναστρέψιμες βλάβες στον οργανισμό, ιδίως όταν η υγεία των απεργών βρίσκεται σε κρίσιμο και οριακό σημείο. Σε κάθε περίπτωση πρέπει να διασφαλίζεται ο σεβασμός της αξιοπρέπειας του κρατουμένου.

Η ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΤΗΣ ΑΠΕΡΓΙΑΣ ΠΕΙΝΑΣ ΩΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ

Η απεργία πείνας, ως κοινωνικό φαινόμενο, εμφανίστηκε για πρώτη φορά στα χρόνια της προχριστιανικής Ιρλανδίας και της Ινδίας του 5ου αιώνα π.Χ, όπου σύμφωνα με τον μύθο ο απεργός κατέλυε έξω από το σπίτι του ανθρώπου τον οποίο κατηγορούσε για κάποια αδικία σε βάρος του, αρνούμενος να δεχθεί τροφή και συνήθως διαρκούσε μόνο μια ημέρα. Είχε άμεση σύνδεση με την έννοια της φιλοξενίας, καθώς εθεωρείτο ντροπή να αφήσει κάποιος να πεθάνει ένα άτομο έξω από το σπίτι του λόγω πείνας. Στις πρώτες απεργίες πείνας της νεότερης ιστορίας καταγράφονται οι μαζικές νηστείες των Αμερικανών για την ανεξαρτησία τους, που είχαν σαν σκοπό να προτρέψουν περισσότερους συμπολίτες τους να συμμετάσχουν στον αγώνα αντίστασης κατά της αγγλικής κυριαρχίας, δίνοντας έτσι πολιτική χροιά σε μια άκρως θρησκευτική παράδοση.

Στις αρχές του 19ου αιώνα, καταγράφονται πολλοί αγώνες διεκδίκησης και αντίστασης ενάντια στις κοινωνικές ανισότητες και αδικίες, σε παγκόσμιο επίπεδο. Ένας τέτοιος αγώνας ήταν κι αυτός του κινήματος των «σουφραζέτων» στη Μεγάλη Βρετανία, βασική διεκδίκηση του οποίου ήταν να αποκτήσουν δικαίωμα ψήφου οι γυναίκες και να τους επιτραπεί η συμμετοχή τους στα κοινωνικά και πολιτικά δρώμενα της εποχής. Στην αρχή, οι διαμαρτυρίες τους περιορίστηκαν σε απλές διαδηλώσεις κατά τις οποίες, όμως, οι αρχές αντιδρούσαν βίαια προχωρώντας μάλιστα σε ξυλοδαρμούς και φυλακίσεις. Όπως συνέβη το 1909, όπου οι βρετανικές αρχές κατέστειλαν βίαια μια διαμαρτυρία τους με αποτέλεσμα οι Αγγλίδες σουφραζέτες να συλληφθούν και να προχωρήσουν σε «άρνηση διατροφής», ζητώντας από την πολιτεία να αναγνωρίσει στο πρόσωπό τους πολιτικά δικαιώματα και να χαρακτηριστούν πολιτικές κρατούμενες. Υπό τον φόβο μην καταστούν οι γυναίκες αυτές μάρτυρες και αποκτήσουν τη συμπάθεια της κοινής γνώμης, η βρετανική κυβέρνηση αποφάσισε να αντιμετωπίζει τις απεργίες πείνας είτε με προσωρινή αποφυλάκιση, είτε με αναγκαστική σίτιση, που πιστεύεται ότι χρησιμοποιήθηκε και για πρώτη φορά. Το αποτέλεσμα ήταν να προκαλέσει σοβαρές βλάβες τόσο στη σωματική, όσο και στην ψυχολογική υγεία των απεργών. Από τότε, το κίνημα των σουφραζέτων εξαπλώθηκε πολύ γρήγορα στις υπόλοιπες χώρες της Ευρώπης, καθώς και στις ΗΠΑ και εν τέλει κατάφερε να θέσει τις βάσεις για την κατοχύρωση του δικαιώματος ψήφου των γυναικών.

Μερικά χρόνια αργότερα και συγκεκριμένα το 1930 στην Ινδία, οι συνεχόμενες απεργίες πείνας του Mahatma Gandhi απέκτησαν διεθνή αναγνωρισιμότητα και συνέδραμαν μεταξύ άλλων στην απελευθέρωση της χώρας από τη βρετανική κυριαρχία, καθώς και την απελευθέρωση δεκάδων Ινδών επαναστατών που κρατούνταν όμηροι σε όλη τη χώρα.

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΑΓΩΝΙΣΤΕΣ ΤΟΥ IRA, ΜΕΧΡΙ ΤΙΣ «ΑΥΤΟΚΤΟΝΙΕΣ» ΤΩΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΩΝ ΤΗΣ RAF

Η εκδικητικότητα των κατασταλτικών μηχανισμών και ο φόβος της εκάστοτε εξουσίας στο πρόσωπο των αγωνιστών αποτελεί το εφελθτήριο για τις σκληρότερες μάχες αντίστασης των αιχμαλώτων του κράτους. Κατά καιρούς έχουν υπάρξει αρκετοί πολιτικοί κρατούμενοι, που επιλέγουν την απεργία πείνας ως μέσο αντίστασης στην κρατική αυθαιρεσία, για να μπορέσουν να διεκδικήσουν τα στοιχειώδη δικαιώματα, θέτοντας την αξιοπρέπεια τους πάνω από την ίδια τους τη ζωή. Και πάντα κερδίζουν την πρώτη, ακόμα κι αν χάσουν τη δεύτερη.

Ως καθαρά πολιτική κίνηση, η απεργία πείνας καταγράφεται για πρώτη φορά στα τέλη του 19ου αιώνα, όταν δεκάδες Ρώσοι πολιτικοί κρατούμενοι επέλεξαν το συγκεκριμένο μέσο αγώνα, για να διαμαρτυρηθούν για τα λευκά κελιά, τις συνθήκες κράτησης και την απομόνωση που υφίσταντο στις τσαρικές φυλακές. Η πιο μακροχρόνια, σε παγκόσμιο επίπεδο, απεργία πείνας καταγράφεται από τους αγωνιστές-μέλη του IRA, που ξεκίνησε στις 11/08/1920, κατά τη διάρκεια του πολέμου για την ανεξαρτησία της Ιρλανδίας από τη βρετανική κατοχή, όπου συμμετείχαν συνολικά 60 κρατούμενοι, έχοντας ως βασικό αίτημα τη μεταφορά τους από τους τάφους των φυλακών Κορκ σε κανονικά κελιά, το οποίο και κατάφεραν αφού πολλοί μεταφέρθηκαν σε άλλες φυλακές και μόνο 12 παρέμειναν στο Κορκ. Οι δώδεκα που παρέμειναν στο Κορκ συνέχισαν τον αγώνα τους, μέχρι τον θάνατο τριών από αυτούς (του Michael Fitzgerald που πέθανε στις 17 Οκτωβρίου μετά από 67 ημέρες απεργίας πείνας και των Joseph Murphy και Terrence MacSwiney, που πέθαναν στις 25 Οκτωβρίου μετά από 76 μέρες), αναγκάζοντας τον εκτελών χρέη προέδρου της Ιρλανδίας, Arthur Griffith να ζητήσει από τους εννέα εναπομείναντες απεργούς John Crowley, Peter Crowley, Thomas Donovan, Michael Burke, Michael O'Reilly, Christopher Upton, John Power, Joseph Kenny και Sean Hennessy να σταματήσουν την απεργία πείνας, όπως και έπραξαν στις 12/11/1920, ύστερα από 94 ημέρες.

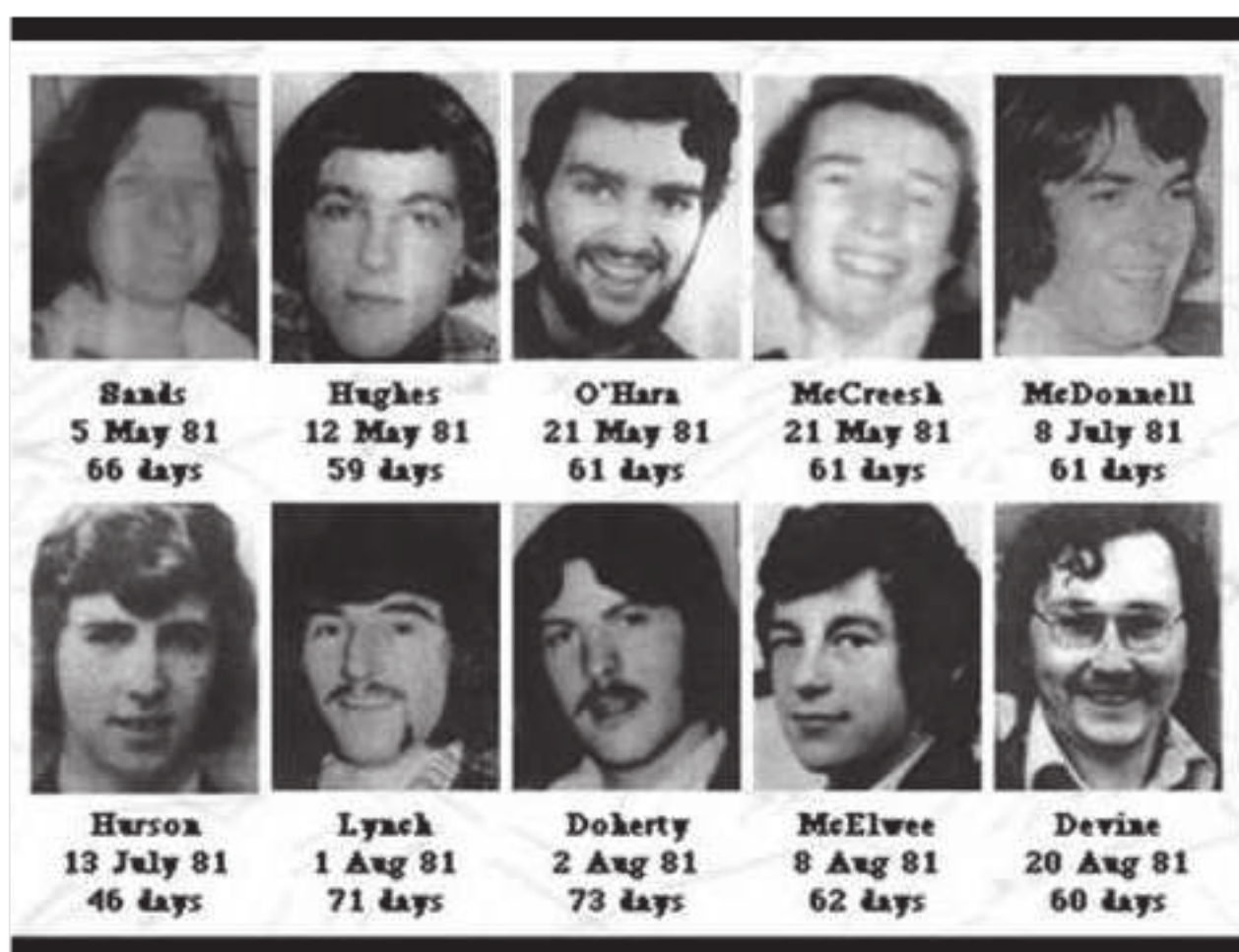
Από τότε, όλοι όσοι είχαν καταδικαστεί σε οργανώσεις, όπως ο IRA, αντιμετωπίζονταν ως πολιτικοί κρατούμενοι και είχαν δικαιώματα που δεν ίσχυαν για τους υπολοίπους, δηλαδή μπορούσαν να φορούν τα δικά τους ρούχα, να συνευρίσκονται ελεύθερα με τους συγκρατούμενούς τους και να μην συμμετέχουν στις αναγκαστικές εργασίες της φυλακής. Όμως, το 1976, η βρετανική κυβέρνηση, προκειμένου να ποινικοποιήσει τη δράση του IRA, αποφάσισε να αφαιρέσει αυτά τα δικαιώματα. Αυτό αποτέλεσε την αφορμή οι φυλακισμένοι αγωνιστές να ξεκινήσουν ένα νέο γύρο διαμαρτυριών, αρχικά ήπιων, όπως στις 14/09/1976, όπου ο κρατούμενος Κιέραν Νιούτζεντ αρνήθηκε να φορέσει τη στολή

της φυλακής, επιλέγοντας να καλύψει το γυμνό του σώμα μόνο με μία κουβέρτα και σύντομα ακολούθησαν το παράδειγμά του και οι υπόλοιποι συγκρατούμενοί του, δημιουργώντας έτσι το «κίνημα της κουβέρτας» μέσα στη φυλακή. Το 1978, οι κρατούμενοι αποφάσισαν να εντείνουν τη διαμαρτυρία τους με την άρνησή τους να πλυθούν και χρησιμοποιώντας τους τοίχους και τους διαδρόμους της φυλακής, αντί της τουαλέτας. Ως αντίποινα, οι ανθρωποφύλακες τους έβγαζαν απ' τα κελιά, τους ξυλοκοπούσαν και τους έπλεναν οι ίδιοι.

Το 1980, η κατάσταση έφτασε στο απροχώρητο και έτσι οι κρατούμενοι αποφάσισαν να επιλέξουν το ύστατο μέσο αγώνα, όπου συμμετείχαν σημαντικά μέλη του IRA, όπως ο Μπρένταν Χιούζ, ο Τόμι Μακίρνι, ο Σον Μακένα και άλλοι. Μετά από 53 ημέρες και ενώ ο Σον Μακένα βρισκόταν ένα βήμα πριν τον θάνατο, η κυβέρνηση θάτσερ δέχτηκε να συνθηκολογήσει με τους απεργούς, ωστόσο, το κείμενο που συντάχθηκε δεν άλλαζε ουσιαστικά τίποτα, έτσι ο Bobby Sands αποφάσισε να ξεκινήσει τη δεύτερη απεργία πείνας (01/03/1981) απαιτώντας να αναγνωριστούν ο ίδιος, αλλά και όλοι οι συναγωνιστές του και μέλη του IRA, ως πολιτικοί κρατούμενοι και όχι ως ποινικοί. Μερικές εβδομάδες αργότερα, δεκάδες κρατούμενοι ακολούθησαν το παράδειγμα του Sands, μέσα σε ένα κλίμα κοινωνικής ευαισθητοποίησης και αλληλεγγύης στον αγώνα τους, αφού ο ηρωισμός του Bobby Sands, κατάφερε να κερδίσει τη συμπάθεια του κόσμου, ακόμα και αυτών που δεν υποστήριζαν την πολιτική του ιδεολογία.

Τελικά, στις 5 Μαΐου του 1981 και έπειτα από 66 ημέρες απεργίας, ο 27χρονος Sands πέθανε αγωνιζόμενος για την άρση του ειδικού καθεστώτος κράτησης των Ιρλανδών πολιτικών κρατούμενων, ενώ μέχρι τα μέσα Αυγούστου επήλθαν οι θάνατοι ακόμα 8 απεργών. Παρόλα αυτά, η κυβέρνηση θάτσερ φάνηκε να μην οπισθοχωρεί, με αποτέλεσμα τον Οκτώβριο του ίδιου έτους, οι απεργοί και έπειτα από τη συμβολή των οικογενειών τους να σταματήσουν την απεργία, έχοντας καταφέρει να κερδίσουν κάποια από τα αιτήματά τους, χωρίς όμως να αναγνωριστούν πολιτικοί κρατούμενοι.

«Δε θα με σπάσουν, καθώς η επιθυμία για ελευθερία και για την ελευθερία του ιρλανδικού λαού βρίσκεται στην καρδιά μου. Θα φτάσει η μέρα όπου όλος ο ιρλανδικός λαός θα έχει την επιθυμία για ελευθερία. Τότε θα αλλάξουν τα πράγματα».

Bobby Sands

Ακόμη μια ιδιαίτερη περίπτωση πολιτικών κρατουμένων, που απέκτησε διεθνή αναγνώριση, είναι αυτή της RAF που απασχόλησε έντονα τις γερμανικές αρχές, αφού κατάφερε να προκαλέσει βαριά πλήγματα στη μεταπολεμική αστική νομιμοφροσύνη και ιδίως το 1972, όταν η δράση της κλιμακώθηκε στο πλαίσιο υποστήριξης του αγώνα των Βιετκόνγκ, πραγματοποιώντας καίρια χτυπήματα με εκρηκτικούς μηχανισμούς σε αρκετούς κρατικούς στόχους που συνδέονταν άμεσα με τη γερμανική

συνδρομή στον πόλεμο των Η.Π.Α. με το Βιετνάμ. Έκτοτε, οι γερμανικές αρχές έθεσαν ως κύριο στόχο τους την εξάρθρωση της οργάνωσης, επιφέροντας ένα σημαντικό πλήγμα τον Ιούλιο του 1972, όταν συνέλαβαν τα τέσσερα «ηγετικά» στελέχη της Andrea Baader, Gudrun Enslin, Jan-Carl Raspe και Ulrike Meinhof, καθώς και δεκάδες άλλους. Αμέσως μετά τη σύλληψή τους, οι τέσσερις αγωνιστές-επαναστάτες μαζί με την Άστριντ Πρόλλ, επίσης μέλος της RAF, μεταφέρθηκαν στα «λευκά κελιά» των φυλακών του Stammheim, όντες πλήρως απομονωμένοι και αποκομμένοι από το εξωτερικό περιβάλλον, ενώ οι αρχές τους απαγόρευσαν κάθε επαφή ακόμα και με τους δικηγόρους, στοχεύοντας έτσι στη σωματική και ψυχολογική εξόντωσή τους.

«Συγκρούστηκα με την άρχουσα τάξη και τους νόμους της, που τους έχει για προστάτες για να μπορεί να εκμεταλλεύεται και να κάνει κουμάντο σε όλα, στα πάντα. Ακόμα και στο ίδιο μας το μυαλό, στις σκέψεις μας, τα λόγια μας, τα συναισθήματά μας, τη δουλειά μας, τον τρόπο που μας αρέσει να αγαπάμε ή να κάνουμε έρωτα. Σε ολόκληρη τη ζωή μας».

Ulrike Meinhof

Τον Ιανουάριο του 1973, ξεκίνησε η πρώτη απεργία πείνας των μελών της RAF, στην οποία συμμετείχαν συνολικά σαράντα πολιτικοί κρατούμενοι σε διάφορες φυλακές της Γερμανίας και είχε διάρκεια 35 ημερών. Άξιο αναφοράς είναι η συμβολική συμμετοχή στην απεργία επτά συνηγόρων της οργάνωσης, οι οποίοι ντυμένοι με τις τηβέννους τους κατέλυσαν έξω από τον γερμανικό Άρειο Πάγο (BGH). Η απεργία τους έληξε χωρίς κάποιο αποτέλεσμα, καθώς η δικαστική και εκτελεστική εξουσία της Γερμανίας, έχοντας ως στήριγμά τους ένα αρκετά μεγάλο μέρος της κοινής γνώμης, στάθηκαν απολύτως αδιάλλακτες ως προς τα αιτήματά τους, με πρόσχημα την «ασφάλεια των υποψήφιων θυμάτων της τρομοκρατίας». Η δεύτερη απεργία ξεκίνησε τον Μάιο του 1973 από 80 ειδικά κρατούμενους σε διάφορες φυλακές της χώρας. Την πέμπτη μέρα της απεργίας, οι ανθρωποφύλακες επέβαλλαν στον Αντρέα Μπάαντερ το βασανιστήριο της υποχρεωτικής σίτισης, ενώ παράλληλα το συμβούλιο των φυλακών καθαρά για εκδικητικούς λόγους

αποφάσισε να του στερήσει με καθαρά «παράνομο» τρόπο και την παροχή του νερού, με αποτέλεσμα να τον εξαναγκάσουν να διακόψει την απεργία έπειτα από 8 ημέρες. Στα μέσα του Ιουνίου του ίδιου έτους σταμάτησαν και οι υπόλοιποι απεργοί, χωρίς να καταφέρουν να κερδίσουν αυτά που διεκδικούσαν, καθώς μόνο δύο εκ των συνολικά 80 κρατουμένων μεταφέρθηκαν σε κανονικά κελιά.

Η τρίτη και τελευταία απεργία πείνας των μελών της RAF ξεκίνησε στις 10/09/1974, λίγους μήνες πριν τη δίκη του Stammheim, κατά την οποία οι 49 απεργοί διεκδικούσαν την κατάργηση της ειδικής μεταχείρισης των πολιτικών κρατουμένων και της ειδικής μορφής κράτησης και εξόντωσής τους. Η δραματική κλιμάκωση της τρίτης και τελευταίας απεργίας πείνας, με αποκορύφωμα τον θάνατο του Χόλγκερ Μάινς έπειτα από 50 μέρες, είχε ως αποτέλεσμα τη δυσφορία της κοινής γνώμης για τις συν-

θήκες κράτησης των γερμανικών φυλακών, προκαλώντας έντονες κοινωνικές αντιδράσεις και αναταραχές συγκρουσιακού χαρακτήρα με τις γερμανικές αρχές. Στην περίπτωση του Μάινς, οι γιατροί των φυλακών που τον επέβλεπαν, προχώρησαν σε υποχρεωτική σίτιση, προκαλώντας του σοβαρές βλάβες λόγω της υποσίτισης και της αντίστασης που προέβαλλε ο ίδιος. Ο θάνατος του, είχε σαν αποτέλεσμα τον Ιανουάριο του 1975 όλοι οι κρατούμενοι να μεταφερθούν σε κανονικά κελιά. Λίγους μήνες αργότερα επήλθε η καταδίκη σε ισόβια κάθειρξη των επαναστατών της RAF (Andrea Baader, Gudrun Enslin, Jan-Carl Raspe και Irmgard Moller), οι μετέπειτα αυτοκτονίες των 3 πρώτων εξ'αυτών εντός των κελιών των φυλακών του Stammheim, εκτός από την Ulrike Meinhof, η οποία είχε «αυτοκτονήσει» ενάμιση χρόνο νωρίτερα (9/05/1976), επίσης στις φυλακές του Stammheim.

ΤΑ «ΓΚΟΥΑΝΤΑΝΑΜΟ» ΤΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑΣ

Το βασανιστήριο της υποχρεωτικής σίτισης είναι αρκετά συχνό φαινόμενο σε πολλά κράτη του σύγχρονου και “πολιτισμένου” κόσμου, ενώ σε πολλές των περιπτώσεων ψηφίζονται ακόμα και φασιστικά νομοσχέδια που σαν σκοπό έχουν την καταστολή των αγώνων των κρατουμένων και τον εξευτελισμό της αξιοπρέπειας τους, όπως χαρακτηριστικά συνέβη πρόσφατα στο Ισραήλ.

Εκατοντάδες κρατούμενοι, κυρίως Παλαιστίνιοι, προχωρούν σχεδόν καθημερινά σε απεργίες πείνας ως ένδειξη διαμαρτυρίας για τους βασανισμούς που υπόκεινται στις ισραηλινές φυλακές, καθώς και για τις άδικες φυλακίσεις, χωρίς μάλιστα σε πολλές των περιπτώσεων να έχει προηγηθεί δίκη. Υπάρχουν αρκετές περιπτώσεις αγωνιστών που επέλεξαν αυτό το είδος πάλης ενάντια στο αυταρχικό καθεστώς του Ισραήλ ήταν αυτές του Ιορδανού Αμπντάλα Μπαργούτι, ο οποίος έχει καταδικαστεί σε 2.500 χρόνια φυλακής και του Αϊμάν Χαμντάν, ο οποίος δεν έχει δικαστεί, αλλά κρατείται επ’ αόριστον από τις ισραηλινές αρχές. Οι δυο κρατούμενοι είχαν ξεπεράσει τις 70 ημέρες απεργίας πείνας και ο αγώνας τους είχε προκαλέσει την παγκόσμια αγανάκτηση και κατακραυγή, ενώ σε αρκετές χώρες δραστηριοποιήθηκαν ακόμα και κινήματα αλληλεγγύης υπέρ των αιτημάτων των απεργών.

Ο μεγαλύτερος φόβος της «δημοκρατικής» κυβέρνησης του Μπενιαμίν Νετανιάχου είναι κυρίως οι απεργίες πείνας των Παλαιστίνιων αγωνιστών, αφού στην περίπτωση που έχουν ως κατάληξη τον θάνατο θα οξυνθούν οι συγκρούσεις στη Δυτική Όχθη και την Ανατολική Ιερουσαλήμ. Για την αποφυγή ενός τέτοιου περιστατικού η κυβέρνηση προώθησε τον Ιούλιο του 2015 ένα νομοσχέδιο που θα διευκολύνει τις διοικήσεις των φυλακών να χορηγούν δια της βίας τροφή, το οποίο έπειτα από μια μακρά κοινοβουλευτική συζήτηση υιοθετήθηκε με 46 ψήφους υπέρ, έναντι 40 ψήφων κατά. Ο συγκεκριμένος νόμος από πολλούς διεθνείς οργανισμούς θεωρείται σοβαρή παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Παρά την έλλειψη νομιμότητας της αναγκαστικής σίτισης σε απεργίες πείνας κρατου-

μένων καθώς και τις αντιρρήσεις της Ένωσης Ιατρών του Ισραήλ και των συνδικάτων σε όλον τον κόσμο, το Ισραήλ συνεχίζει να δρα με ατιμωρησία και να ενεργεί σαν να είναι πάνω από το διεθνές δίκαιο. Πρόσφατα, μάλιστα, εφαρμόστηκε βάσει νομοσχεδίου η υποχρεωτική σίτιση σε απεργό πείνας και συγκεκριμένα στον Παλαιστίνιο δημοσιογράφο Mohammed al-Usamah Qeeq, ο οποίος επέλεξε το συγκεκριμένο μέσο αγώνα στις 25/11/2015, ως ένδειξη διαμαρτυρίας για τη διοικητική του κράτηση. Οι ισραηλινές αρχές προχώρησαν σε υποχρεωτική σίτιση στις αρχές Ιανουαρίου του 2016 σε μια προσπάθεια να συντρίψει τα νόμιμα αιτήματα των κρατουμένων, ακόμα και όσων κρατούνται κάτω από αυθαίρετες διοικητικές εντολές κράτησης, χωρίς κατηγορία ή δίκη. Ο απεργός δεμένος και συνδεδεμένος με δύο μηχανήματα σιτίστηκε με τη βία μέσω ενδοφλέβιας έγχυσης, με τη δικαιολογία ότι η απεργία πείνας έθετε σε κίνδυνο τη ζωή του.

Μια ακόμη τρανταχτή περίπτωση όπου οι απάνθρωπες συνθήκες κράτησης οδηγούν σε εξοντωτικές απεργίες πείνας είναι οι αμερικανικές φυλακές του Γκουαντάναμο, όπου ανά τακτά χρονικά διαστήματα αρκετοί κρατούμενοι ωθούνται σε αυτό το μέσο αγώνα, ως πράξη διαμαρτυρίας και διεκδίκησης πιο ανθρώπινων συνθηκών διαβίωσης. Οι «ανθρωποφύλακες» στα συγκεκριμένα κολαστήρια για να αντιμετωπίσουν το φαινόμενο, προχωρούν τακτικά στην πρακτική της βίαιης σίτισης των κρατουμένων μέχρι και δύο φορές την ημέρα για τον καθένα, όπως συνέβη πρόσφατα και στην περίπτωση του 46χρονου Βρετανού κρατούμενου Σέικερ Άαμερ, ο οποίος συνελλήφθη το 2001 και κρατείται μέχρι σήμερα χωρίς να του έχουν απαγγελθεί κατηγορίες.

«Λυπάμαι αδελφέ μου, οι χειροπέδες μου δένουν τα χέρια
κι ένα σίδερο περικυκλώνει το μέρος που κοιμάμαι.
Λυπάμαι αδελφέ μου, που δεν μπορώ να βοηθήσω τον γέρο, τη χήρα ή το παιδάκι.
Μη λογαριάζεις τον θάνατο ενός ανθρώπου σαν σημάδι ήττας.
Ντροπή είναι μόνο να προδίδεις τις ιδέες σου
και να μη μπορείς να υπερασπιστείς τις πεποιθήσεις σου.»

Οθμάν Αμπντουλραχήλ Μοχάμεντ,
26 ετών, φοιτητής Νομικής,
κρατούμενος από το 2001 στις φυλακές του Γκουαντάναμο.

Στα κολαστήρια της γειτονικής Τουρκίας, τα σωματικά και ψυχολογικά βασανιστήρια, καθώς και οι ξυλοδαρμοί των κρατουμένων αποτελούν καθημερινό φαινόμενο και τις περισσότερες φορές αποσιωπούνται. Η τουρκική κυβέρνηση το 2000, προχώρησε στη δημιουργία των φυλακών τύπου F, που αποτελούν τη μετεξέλιξη των «λευκών κελιών» της Γερμανίας. Πρόκειται για φυλακές υψίστης ασφαλείας, τα κελιά των οποίων είναι τελείως απομονωμένα και ηχομονωμένα, χωρίς φυσικές συνθήκες αέρα και φωτός. Οι κρατούμενοι τίθενται σε καθεστώς πλήρους απομόνωσης, αφού απαγορεύεται να έχουν τα στοιχειώδη (ραδιόφωνο, τηλεόραση και βιβλία), ενώ ακόμα και το φαγητό και η τουαλέτα παρέχονται εντός του κελιού, ώστε να μην συναναστρέφονται με τους συγκρατούμενους τους και με βιντεοκάμερες να τους παρακολουθούν επί 24ώρου βάσεως. Κάθε κελί έχει μια πόρτα που οδηγεί σε αυλή ελάχιστων τετραγωνικών μέτρων και η οποία περιβάλλεται από τοίχο ύψους οχτώ μέτρων.

Σε αυτά τα κελιά-φέρετρα, λόγω της παντελούς έλλειψης επικοινωνίας μεταξύ των κρατουμένων, εκμηδενίζεται η ανθρώπινη ύπαρξη, η αξιοπρέπεια, η εμπιστοσύνη, η αλληλεγγύη και η συντροφικότητα. Η δημιουργία τέτοιων φυλακών αποτέλεσε τη βασική αιτία για την απεργία πείνας που ξεκίνησαν εκατοντάδες Τούρκοι αγωνιστές στις 19/12/2000 σε είκοσι φυλακές της Τουρκίας, και η οποία κατέληξε με τη δολοφονία 28 φυλακισμένων αγωνιστών. Με ανταρσίες, απεργίες πείνας και με διαδηλώσεις διαμαρτυρίας αγωνιστές μέσα και έξω από τις φυλακές, αντέδρασαν στο νέο αυτό σωφρονιστικό σύστημα. Οι πολιτικοί κρατούμενοι του Επαναστατικού Λαϊκού Απελευθερωτικού Κόμματος-Μετώπου (DHKP-C) έκαναν συνολικά 7 χρόνια απεργία πείνας μέχρι θανάτου διαμαρτυρόμενοι για τις συνθήκες απομόνωσης των φυλακών υψίστης ασφαλείας, κατά την οποία δολοφονήθηκαν από το τουρκικό κράτος 122 αγωνιστές, εντός και εκτός των τειχών.

Στο νότιο ημισφαίριο και συγκεκριμένα στο στρατόπεδο συγκέντρωσης Woomera στην αυστραλιανή ενδοχώρα, στις 19 Ιανουαρίου 2002, περίπου 250 Αφγανοί πρόσφυγες, από τους 1.000 που συνολικά κρατούντο, ξεκίνησαν απεργία πείνας, ενώ εκατό από αυτούς είχαν ράψει τα χείλη τους διαμαρτυρόμενοι για τις άθλιες συνθήκες κράτησης και την κωλυσιεργία των αρχών σχετικά με τη χορήγηση των αδειών παραμονής τους. Μερικές μέρες αργότερα, αρκετοί από τους πρόσφυγες επιχείρησαν να αυτοκτονήσουν είτε καταπίνοντας απορρυπαντικά, είτε με απαγχονισμό, καταλήγοντας οι περισσότεροι από αυτούς στα νοσοκομεία ή στην απομόνωση. Ο τότε υπουργός Μετανάστευσης, δήλωνε κυνικά πως «αυτοί που εγκατέλειψαν το Αφγανιστάν πρέπει τώρα να επιστρέψουν και όσοι είναι δυσαρεστημένοι με τις συνθήκες κράτησης να γυρίσουν στα σπίτια τους». Στις 25 Ιανουαρίου του ίδιου έτους, ξεκίνησαν εκούσια αποχή τροφής 35 Αφγανοί πολιτικοί πρόσφυγες στο κέντρο κράτησης στο Maribyrnong της Μελβούρνης με τους ιθαγενείς της χώρας, τους Αβοριγίνες, να τους προσφέρουν συμβολικό «άσυλο» ως ένδειξη αλληλεγγύης. Ο τότε αυστραλός πρωθυπουργός Τζον Χάουαρντ, απέρριψε κάθε ιδέα απελευθέρωσης των προσφύγων, δηλώνοντας πως μια τέτοια ενέργεια «δεν εξυπηρετεί τα εθνικά συμφέροντα, καθώς θα ενθαρρύνει και άλλους λαθρομετανάστες να έρθουν στη χώρα». Στις 27/1/2002, η απεργία πείνας επεκτάθηκε και σε άλλα δύο κέντρα κράτησης, στο Πορτ Χέντλαντ και στο Κέρτιν της Δυτικής Αυστραλίας, όταν δεκάδες πρόσφυγες αρνήθηκαν να λάβουν τροφή και νερό δημιουργώντας, παράλληλα, ένα σημαντικό κοινωνικό ρεύμα συμπαράστασης. Έπειτα από 14 μέρες απεργίας και μπροστά στο ενδεχόμενο να υπάρξουν νεκροί η κυβέρνηση άρχισε να οπισθοχωρεί με αποτέλεσμα να πείσει τους κρατούμενους να σταματήσουν την απεργία, υποσχόμενη ότι θα επισπευτούν οι διαδικασίες για τη χορήγηση πολιτικού άσυλου και ότι οι κρατούμενοι της Woomera θα μεταφερθούν σε άλλη περιοχή.

ΟΙ ΑΠΕΡΓΙΕΣ ΠΕΙΝΑΣ ΣΤΑ ΚΟΛΑΣΤΗΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ «ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ»

Η πρώτη απεργία πείνας στον ελλαδικό χώρο καταγράφεται στα χρόνια του Μεσοπολέμου, από τις κομμουνίστριες αγωνίστριες Αύρα Βλάση, Πέρσα Βλάση και Σμαρώ Κρητικού, οι οποίες ούσες αιχμάλωτες στις φυλακές Αβέρωφ, τον Νοέμβριο του 1930, αποφάσισαν να αρνηθούν το συσσίτιο της φυλακής προκειμένου να καταγγείλουν την τρομοκρατία που υφίσταντο εντός των τειχών. Βασικό τους αίτημα ήταν να αναγνωριστούν ως πολιτικές κρατούμενες, μέσα σε ένα καθεστώς γενικού εξευτελισμού της γυναίκας στη βάρβαρη, τότε, αστική κοινωνία. Έκτοτε, το συγκεκριμένο μέσο αγώνα αποτελεί στην Ελλάδα μια παράδοση συνειδητής διαμαρτυρίας και διεκδίκησης αιτημάτων που αφορούν, κατά κύριο λόγο, τα συνταγματικά δικαιώματα των κρατουμένων, τη νομική μεταχείριση τους από το κράτος και τις συνθήκες διαβίωσης τους στα κέντρα κράτησης.

Πίσω από κάθε απεργία πείνας κρύβεται κατά κανόνα η αυθαιρεσία της εκάστοτε εξουσίας και οι βασανισμοί, ενώ δεν είναι λίγες και οι περιπτώσεις του ακραίου αυταρχισμού σε καθημερινή βάση, πλήττοντας με νέες κατηγορίες όχι μόνο τους φυλακισμένους, αλλά ακόμα και αγωνιστές που βρίσκονται εκτός των τειχών. Μια από τις πιο συγκλονιστικές περιπτώσεις είναι αυτή του πρωταγωνιστή στον αντιδικτατορικό αγώνα Αλέκου Παναγούλη, ο οποίος συνελλήφθη στις 13/08/1968, όταν και επιχείρησε ανεπιτυχώς να σκοτώσει τον δικτάτορα Παπαδόπουλο. Από την πρώτη μέρα της σύλληψής του υπέστη τερατώδεις βασανισμούς από τους εγκάθετους των τυραννοκτόνων, που του στερούσαν ακόμα και τα στοιχειώδη. Επιβίωσε 4,5 χρόνια σε ένα ειδικό κελί-τάφο στην απομόνωση, ενώ προχώρησε συνολικά σε 25 απεργίες πείνας, για να μπορέσει να διεκδικήσει τα δικαιώματά του ως κρατούμενος.

*«Η απεργία πείνας είναι ένα μέσο για να αντισταθείς.
Τους αποδείχνεις δηλαδή ότι δεν μπορούν να στα πάρουν όλα,
μιας και έχεις το θάρρος να τ' απαρνιέσαι όλα».*

Αλέκος Παναγούλης

Το ύστατο αυτό μέσο αγώνα διαμαρτυρίας και διεκδίκησης, αποτελεί καθαρά συνειδητή απόφαση και όχι κίνηση απελπισίας. Στα χρόνια της μεταπολίτευσης χαρακτηριστική είναι η περίπτωση του αναρχικού Φίλιππα Κυρίτση και της συζύγου του Σοφίας Αργυρίου το 1978, οι οποίοι συνελήφθησαν έπειτα από καταγγελία του συγκατηγορουμένου τους Νίκου Παπαδοπούλη, ότι αυτοί του είχαν φέρει τις 8 βόμβες μολότοφ που βρέθηκαν σε κοινόχρηστο με άλλους υπόγειο του σπιτιού του και καταδικάστηκαν γι' αυτό σε 9 και 5 χρόνια φυλάκισης αντίστοιχα χωρίς κανένα δικαίωμα έφεσης. Μέχρι την αποφυλάκισή τους προχώρησαν σε αρκετές απεργίες πείνας με τον Κυρίτση, ο οποίος

μάλιστα υπέστη και το βασανιστήριο της υποχρεωτικής σίτισης με λάστιχο, να συμπληρώνει 380 ημέρες και την Αργυρίου 150 ημέρες απεργίας, συνολικά. Ουκ ολίγες είναι και οι περιπτώσεις αγωνιστών του αναρχικού και αντιεξουσιαστικού χώρου που βαρύνονται με το μισό ποινικό κώδικα και που προχωρούν σε εξοντωτικές απεργίες πείνας, φτάνοντας μάλιστα αρκετοί από αυτούς μια ανάσα πριν τον θάνατο, προκειμένου να διαμαρτυρηθούν για τις συνθήκες κράτησης ή ακόμα και για την παράνομη παράταση της προφυλάκισής τους, όπως οι περιπτώσεις των Γιάννη Μπουκετσίδη, Σπύρου Κογιάννη και Ροζίνας Μπέργκνερ τη δεκαετία του '80 διαμαρτυρόμενοι για την τρίμηνη κράτησή τους σε κελί απομόνωσης.

Η αντιμετώπιση των απεργιών άρχισε να αλλάζει ύστερα από την ανάπτυξη κινημάτων συμπαράστασης, καθώς επίσης και με τη δημοσιοποίηση της φρίκης των συνθηκών κράτησης. Η έννοιά της πήρε άλλες διαστάσεις με αποτέλεσμα να θεσπιστούν νόμοι με μόνο όριο την απειλή της ζωής του κρατούμενου. Για τα ελληνικά δεδομένα, η πρώτη φορά που βρεθήκαμε μπροστά σ' αυτό το όριο ήταν με την απεργία των αναρχικών αγωνιστών Κώστα Καλαρέμα και Χριστόφορου Μαρίνου. Η πρώτη εφαρμογή του νέου Σωφρονιστικού Κώδικα, ο οποίος προβλέπει ότι «αν ο κρατούμενος δεν βρίσκεται σε κατάσταση να συναινέσει ή αρνείται αδικαιολόγητα τη συναίνεσή του σε επέμβαση που κρίνεται αναγκαία για την υγεία του κρατούμενου, ο δικαστής εκτέλεσης ποινών διατάσσει τη λήψη τροφής δια της βίας», ήταν η περίπτωση του αναρχικού αγωνιστή Κώστα Καλαρέμα, ο οποίος συνελλήφθη τον Ιούλιο του 1995 κατηγορούμενος για δύο ληστείες τραπεζών με βάση την «ομολογία» ενός καταδότη και στις 11/10/1995 επέλεξε το ύστατο αυτό το μέσο αντίδρασης για 68 ημέρες, διαμαρτυρόμενος για την παράταση της προφυλάκισής του. Στην περίπτωση του, όμως, υπήρξε ακόμα μια «πρωτοτυπία» προκειμένου να τον υποχρεώσουν να δεχτεί με τη βία τροφή. Δεν αρκούσε μόνο η εχθρική στάση των γιατρών που τον επέβλεπαν, αλλά τον ανάγκασαν να είναι μάρτυρας στο απάνθρωπο βασανιστήριο της υποχρεωτικής σίτισης του επίσης απεργού πείνας Αιγύπτιου ποινικού κρατούμενου Ισαάκ Σεχάτα.

Την ίδια χρονιά, ο αναρχικός επαναστάτης Χριστόφορος Μαρίνος, έχοντας υποστεί αρκετές διώξεις λόγω της πολιτικής του δράσης, συλλαμβάνεται εκ νέου με την κατηγορία εμπλοκής σε ληστεία μετά φόνου στο Γενικό Νοσοκομείο Νίκαιας, έπειτα από τις «ομολογίες» ορισμένων συγκατηγορουμένων του και οι οποίες αργότερα αναιρέθηκαν. Μέσα σε ένα κλίμα τρομοϋστερίας πραγματοποιεί στις 02/11/1995 τη σκληρότερη απεργία πείνας που έχει γίνει ποτέ στις ελληνικές φυλακές, πέφτοντας 3 φορές σε κώμα με τους γιατρούς να τον επαναφέρουν την ύστατη στιγμή στη ζωή. Ένα χρόνο μετά, το Δεκέμβριο του 1996, ο αναρχικός Σπύρος Δαπέργολας, που συνελλήφθη με την κατηγορία της απόπειρας ληστείας σε τράπεζα, επέλεξε το συγκεκριμένο μέσο πάλης ζητώντας την άρση της προσωρινής του κράτησης, εφόσον είχε συμπληρώσει το ανώτατο όριο προφυλάκισης των 18 μηνών που προέβλεπε ο νόμος. Έπειτα από 74 ημέρες, το Συμβούλιο Εφετών αποφάσισε την αποφυλάκι-

ΤΙΜΗ ΣΤΟΝ ΑΝΑΡΧΙΚΟ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟ ΜΑΡΙΝΟ

ΔΟΛΟΦΟΝΗΘΗΚΕ ΑΠΟ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΣΤΙΣ 23-7-96

*"Δεν έχω άλλο να διαθέσω παρά τη ζωή μου,
δεν έχω άλλο να διεκδικήσω παρά την ελευθερία μου"*

ΑΝΑΡΧΙΚΟΙ

σή του για λόγους υγείας με αυστηρότατους περιοριστικούς όρους και την εξοντωτική για εκείνα τα χρόνια χρηματική εγγύηση των 100.000 δραχμών.

Ένα σημαντικό γεγονός που αφήνει μέχρι και σήμερα τα ίχνη του, είναι η Σύνοδος Κορυφής της Ε.Ε. που πραγματοποιήθηκε στη Θεσσαλονίκη στις 21 Ιουνίου του 2003, όπου η αντίσταση των αγωνιζόμενων ανθρώπων συγκρούστηκε με τις δυνάμεις καταστολής του κράτους και κατά την οποία 7 αγωνιστές συνελήφθησαν και διώχθηκαν, επειδή αντιτάχθηκαν έμπρακτα στις επιλογές της κυριαρχίας. Κατά τη διάρκεια της σύλληψής τους ξυλοκοπήθηκαν άγρια και υπέστησαν πολλά σωματικά και ψυχολογικά βασανιστήρια (ξερίζωμα μαλλιών, απειλές για βιασμό, κλπ). Όντας όμηροι του κράτους για πέντε μήνες και με ανυπόστατες κατηγορίες, οι πέντε από τους επτά συλληφθέντες ξεκίνησαν απεργία πείνας με αίτημα την άρση της προσωρινής τους κράτησης. Έτσι, ο Σουλεϊμάν Νταϊκντούκ-Κάστρο (21/09/2003), οι Κάρλος Μαρτίνεθ Μαρίν, Σάιμον Τσάπμαν και Φερνάντο Πέρεζ (05/10/2003), και ο Σπύρος Τσίτσας (8/10/2003), ξεκίνησαν τη δική τους

μάχη απέναντι στο σάπιο σύστημα του κεφαλαίου. Από την πρώτη στιγμή, πολλές κινήσεις αλληλεγγύης, όπως συγκεντρώσεις, πορείες, μικροφωνικές κ.λπ., εκδηλώθηκαν σε όλες, σχεδόν, τις πόλεις της Ελλάδας, καθώς και σε πολλές άλλες χώρες του εξωτερικού με βασικό αίτημα την άμεση απελευθέρωση όλων των συλληφθέντων. Στις 26/11/2003, ο αγώνας τους δικαιώθηκε.

Η εγκληματοποίηση των αντικαθεστωτικών πολιτικών δράσεων, καθώς και η στοχοποίηση αγωνιστών που υπερασπίζονται την επαναστατική δράση αποτελεί συχνό φαινόμενο την τελευταία δεκαετία. Υπάρχουν πολλά παραδείγματα, όπου το κράτος εκδικείται με μένος την αξιοπρεπή στάση αγωνιστών, στοχοποιεί προσωπικές σχέσεις φυλακίζοντας άνευ στοιχείων αγωνιζόμενους ανθρώπους με μοναδικό σκοπό να καταστείλει το ηθικό και να τσακίσει την ψυχολογία τους. Μια τέτοια περίπτωση είναι αυτή της Αγγελικής Σωτηροπούλου, η οποία συνελλήφθη τον Σεπτέμβριο του 2002 για συμμετοχή στην επαναστατική οργάνωση 17Νοέμβρη, με μόνο στοιχείο ένα δακτυλικό της αποτύπωμα. Στις 10/12/2002 βάζει το σώμα της ανάχωμα διαμαρτυρόμενη για το καθεστώς απομόνωσής της και ζητώντας να ισχύσουν και για εκείνη οι ίδιοι όροι φυλάκισης, προαυλισμού και επικοινωνίας με τις υπόλοιπες κρατούμενες. Ως ένδειξη αλληλεγγύης, στις 19/12/2002 προχώρησαν επίσης σε απεργία πείνας οι Δημ. Κουφοντίνας, Γ. Σερίφης, Θ. Ψαραδέλλης, Αλ. Γιωτόπουλος, Βασ. Τζωρτζάτος και Νίκ. Παπαναστασίου. Ο αγώνας τους δικαιώθηκε στις 02/01/2003. Ενάμιση χρόνο αργότερα και συγκεκριμένα τον Αύγουστο του 2004, επτά πολιτικοί κρατούμενοι της επαναστατικής οργάνωσης 17 Νοέμβρη (Δημήτρης Κουφοντίνας, Σάββας Ξηρός, Βασίλης Ξηρός, Ηρακλής Κωστήρης, Βασίλης Τζωρτζάτος, Χριστόδουλος Ξηρός και Αλέξανδρος Γιωτόπουλος), αποφάσισαν να προχωρήσουν σε απεργία πείνας, φτάνοντας στα όρια της ανθρώπινης αντοχής και με την υγεία τους να βρίσκεται σε οριακό σημείο, ζητώντας την άρση του ειδικού καθεστώτος κράτησης και απομόνωσής τους στα ειδικά κελιά. Ένα μήνα μετά, σταμάτησαν την απεργία έχοντας ικανοποιηθεί ορισμένα από τα αιτήματά τους

Ακόμη ένα παράδειγμα της εκδικητικότητας του κράτους σε όσους αντιτάσσονται ενάντια στο κρά-

τος και τους κατασταλτικούς μηχανισμούς του, είναι η περίπτωση του αναρχικού συντρόφου Παναγιώτη Ασπιώτη τον Δεκέμβριο του 2005, ο οποίος όντας κατηγορούμενος μαζί με τους αναρχικούς Καλαϊτζίδη και Καρασαρίνη για την υπόθεση με τις κλεμμένες ασπίδες των ΜΑΤ, ξεκίνησε απεργία πείνας και δίψας, διαμαρτυρόμενος κατά αυτόν τον τρόπο για τις άθλιες συνθήκες κράτησης και ζητώντας παράλληλα τη μεταφορά του από τις φυλακές της Αμφισσας στον Κορυδαλλό, καθώς επίσης και την απελευθέρωση του ιδίου και των συγκατηγορούμένων του.

Έπειτα από μια πορεία έξι χρόνων και με σημαντικούς σταθμούς την Πράγα (26/09/2000) ενάντια στο ΔΝΤ, τη Γένοβα (19-21/07/2001) ενάντια στους G8 και το παγκόσμιο αντιπολεμικό συλλαλητήριο (15/02/2003) που πραγματοποιήθηκε σε περισσότερες από 70 χώρες, σειρά είχε η Αθήνα στα πλαίσια του 4ου Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Φόρουμ (4-7/05/2006) κατά του επερχόμενου πολέμου στο Ιράν, με τη συμμετοχή δεκάδων χιλιάδων διαδηλωτών. Από τη συγκέντρωση κιόλας, αλλά και κατά της διάρκειας της πορείας πραγματοποιήθηκαν επιθέσεις κατά των ΜΑΤ που εξελίχθηκαν σε συγκρούσεις, καθώς επίσης και σε συγκεκριμένους καπιταλιστικούς και εξουσιαστικούς στόχους. Κατά τη διάρκεια, αλλά και μετά τη λήξη των συγκρούσεων έγιναν 40 προσαγωγές από τις οποίες οι 17 μετατράπηκαν σε συλλήψεις. Οι δύο εκ των 17 συνολικά «κατ' επιλογήν» συλληφθέντων, Ταράσιος Ζαντορόζνι και Γεράσιμος Κυριακόπουλος, οι οποίοι όντες προφυλακισμένοι για 9 μήνες άνευ στοιχείων και φορτωμένοι με τον μισό ποινικό κώδικα, ξεκίνησαν απεργία πείνας στις 29/11/2006 ο πρώτος και στις 7/12/2006 ο δεύτερος, διεκδικώντας την άμεση απελευθέρωσή τους. Ύστερα από 70 ημέρες αποχής τροφής ο Ζαντορόζνι και 62 ημέρες ο Κυριακόπουλος και βρισκόμενοι σε αρκετά κρίσιμη και οριακή κατάσταση, αφέθηκαν ελεύθεροι με περιοριστικούς όρους, μέχρι τη δίκη τους.

«Κάποιοι εκτιμούν ότι επιλέγοντας την απεργία πείνας ως μέσο αγώνα για την απελευθέρωση μου τιμωρώ τον εαυτό μου. Όμως, εγώ πιστεύω ότι θα τιμωρούσα πραγματικά τον εαυτό μου αν άφηνα αυτή την αδικία που γίνεται εις βάρος μου να συνεχιστεί. Αν παρέμενα αδρανής ακόμα μια μέρα μέσα(...). Είμαι αποφασισμένος να συνεχίσω, έως ότου τερματιστεί η ομηρία μου. Ό,τι έχω είναι το σώμα μου. Ό,τι διεκδικώ είναι η απελευθέρωση μου. Όλα τα άλλα δεν φυλακίστηκαν ούτε ένα λεπτό»

Ταράσιος Ζαντορόζνι

Η πιο μεγάλη απεργία πείνας που καταγράφεται στον ελλαδικό χώρο, αλλά και σε πανευρωπαϊκό ίσως επίπεδο, είναι τον Νοέμβριο του 2008, όπου οι απανωτοί θάνατοι και οι αυτοκτονίες ακόμη και στην απομόνωση, οι εξοντωτικές συνθήκες κράτησης, η ομηρία μέσω της υπέρμετρης χρήσης των πειθαρχικών ποινών, η ελάχιστη έως μηδαμινή ιατρική περίθαλψη, οι εξοντωτικές ποινές, ο υπερκορεσμός των φυλακών, η μη χορήγηση

των αδειών και τα βασανιστήρια αποτέλεσαν μόνο μερικές από τις αιτίες των κινητοποιήσεων που έλαβαν χώρα στις 22 ελληνικές φυλακές. Από τις 9 Οκτωβρίου, οι φυλακισμένοι σε όλα τα ελληνικά σωφρονιστικά κάτεργα είχαν προαναγγείλει ότι θα ξεκινούσαν απεργία πείνας διαρκείας, στην περίπτωση που το Υπουργείο Δικαιοσύνης δεν προέβαινε σε ενέργειες για τη βελτίωση των συνθηκών κράτησης και διαβίωσης. Παράλληλα, η Διεθνής Αμνηστία καλούσε τις ελληνικές αρχές να συμμορφωθούν και να λάβουν όλα τα κατάλληλα και πρακτικά μέτρα σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα, ώστε να εκλείψουν οι παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των κρατουμένων στις ελληνικές φυλακές. Ενόσω, οι αρμόδιοι φορείς κωλυσιεργούσαν στις γραφειοκρατικές διαδικασίες, στις 3 Νοεμβρίου περίπου 10,000 κρατούμενοι και κρατούμενες με καθαρά ταξικά στοιχεία, άρχισαν απεργία πείνας με κεντρικό σύνθημα «η οργή και το όνειρο δεν φυλακίζονται». Τα αιτήματα τους αφορούσαν τη βελτίωση των απάνθρωπων και άθλιων συνθηκών διαβίωσης, τη μείωση ορίου έκτισης ποινής για την απόλυση υπό όρους, την κατάργηση των πειθαρχικών ποινών, την αποσυμφόρηση των φυλακών, την πλήρη και μόνιμη 24ωρη ιατρική κάλυψη και περίθαλψη, τη χορήγηση αδειών χωρίς διακρίσεις, τη βελτίωση των χώρων υγιεινής, τη διεύρυνση του ελεύθερου επισκεπτηρίου σε ανθρωπιστικές συνθήκες, τον εξανθρωπισμό στα κέντρα μεταγωγών, την εκτέλεση του μέτρου των εναλλακτικών ποινών και την παύση της κατάχρησης των προφυλακίσεων. Η πλήρης αποχή από τροφή και νερό επέφερε σοβαρά προβλήματα υγείας σε εκατοντάδες κρατούμενους, ενώ πάνω από 60 απεργοί στις φυλακές της Λάρισας και της Πάτρας, μεταφέρθηκαν σε νοσοκομεία, καθώς επίσης και τέσσερις γυναίκες από τις φυλακές της Θήβας οι οποίες μεταφέρθηκαν εσπευσμένα στο νοσοκομείο αιμορραγώντας. Στις 20 Νοεμβρίου η απεργία έληξε, με τα περισσότερα αιτήματα να έχουν ικανοποιηθεί.

«Νιώθω σα να χτυπάμε τα κεφάλια μας στα σίδερα. Πολλά κεφάλια θα σπάσουν, μα κάποια στιγμή θα σπάσουν και τα σίδερα»

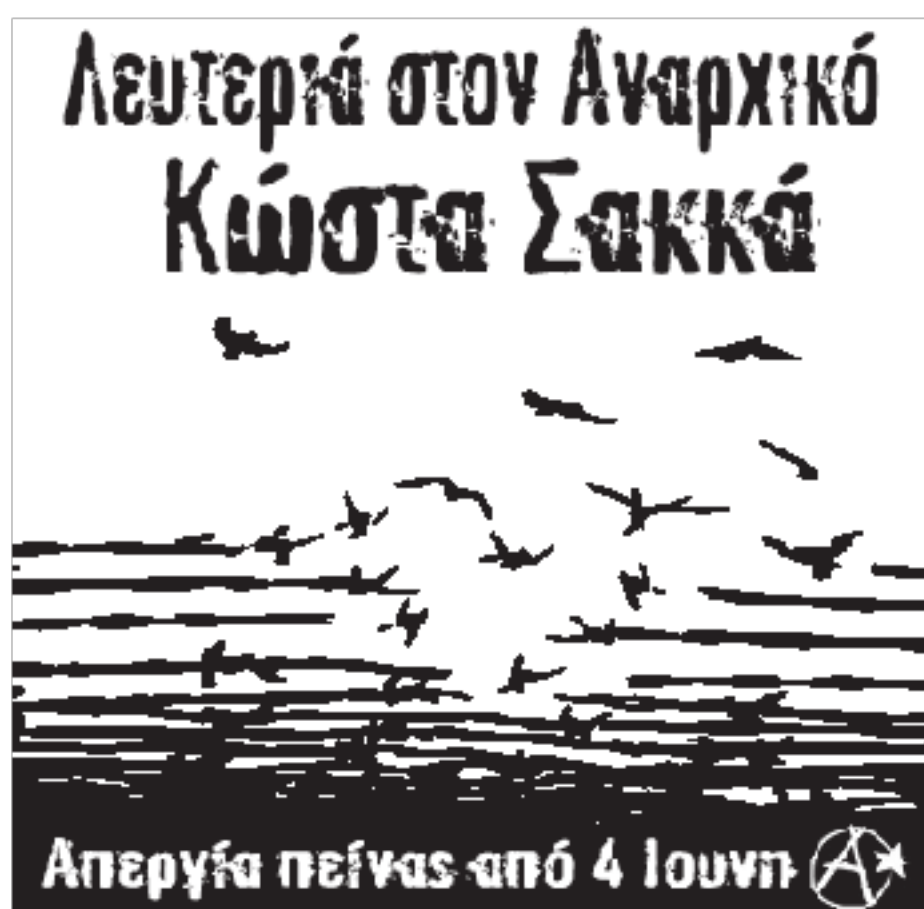
Νίκος Καζαντζάκης

Ένα μήνα αργότερα και μετά τη δολοφονία του 15χρονου μαθητή Αλέξανδρου Γρηγορόπουλου από το χέρι μπάτσου, ξεκίνησαν εξεγέρσεις σε όλη την Ελλάδα με καθημερινές οδομαχίες, συγκρούσεις και διαδηλώσεις από αγανακτισμένους, όλων των ηλικιών, ανθρώπους για τη νέα αυτή κρατική δολοφονία. Στις 18 Δεκεμβρίου, ο αναρχικός Θοδωρής Ηλιόπουλος συνελλήφθη με σωρεία κατηγοριών από κακουργήματα και πλημμελήματα. Οι εγκάθετοι της αστικής δικαιοσύνης τον προφυλάκισαν αυθαίρετα και χωρίς στοιχεία, καθώς στο πρόσωπό του είδαν ένα «επικίνδυνο αντιδραστικό στοιχείο» που σκόπευαν να το χρησιμοποιήσουν για παραδειγματισμό. Το θέατρο του παραλόγου των κατηγοριών συνεχίστηκε και ο Ηλιόπουλος προφυλακίστηκε χωρίς περιθώρια αντίδρασης. Έπειτα από οκτώ μήνες εγκλεισμού κι αφού απορρίφθηκε η αίτηση αποφυλάκισης, ο Ηλιόπουλος ξεκίνησε

στις 9/07/2009 έναν αγώνα εντός των τειχών με μόνο του «όπλο» το ίδιο του το σώμα. Ύστερα από 49 ημέρες απεργίας και με ένα μεγάλο κίνημα αλληλεγγύης στο πλευρό του, αφέθηκε ελεύθερος με περιοριστικούς όρους και με σοβαρά προβλήματα υγείας.

Οι μηχανισμοί της καταχρηστικής αυθαιρεσίας του «δημοκρατικού» ελληνικού κράτους φάνηκε και στην περίπτωση του αναρχικού Κώστα Σακκά, ο οποίος συνελλήφθη τον Δεκέμβρη του 2010 με την κατηγορία ένταξης και συμμετοχής σε άγνωστη «τρομοκρατική» οργάνωση και διακεκριμένη οπλοκατοχή. Δύο μήνες πριν τη συμπλήρωση του ορίου προφυλάκισης (18 μήνες) του ασκήθηκε νέα ποινική δίωξη έχοντας ως αποτέλεσμα την παράταση της προφυλάκισής του κατά 12 μήνες. Με την πάροδο των 12 μηνών και παρά τη συμπλήρωση του ανωτάτου ορίου προφυλάκισης των 30 μηνών, χωρίς να έχει ολοκληρωθεί η δίκη για την πρώτη υπόθεση και χωρίς να έχει αρχίσει η δίκη για την δεύτερη, το Συμβούλιο Εφετών αποφάσισε την παράταση για ακόμα έξι μήνες, με αποτέλεσμα ο σύντροφος να ξεκινήσει απεργία πείνας στις 4 Ιουνίου του 2013. Η πρωτοφανής για τα ελληνικά δεδομένα παραβίαση του ανώτατου ορίου προφυλάκισης κατηγορούμενου, χωρίς να έχει προηγηθεί δίκη προκάλεσε έντονες κοινωνικές αντιδράσεις με δεκάδες συγκεντρώσεις συμπαράστασης, πορείες και παρεμβάσεις σε πολλές πόλεις της Ελλάδας. Στις 11 Ιουλίου το Συμβούλιο Εφετών τελικά αποφάσισε την αποφυλάκιση του συντρόφου, έπειτα από 38 ημέρες απεργίας πείνας και ενώ η ζωή του κρεμόταν από μια κλωστή, με εξοντωτικούς περιοριστικούς όρους και χρηματική εγγύηση ύψους 30.000 ευρώ.

Η αντιμετώπιση που επιφυλάσσει το κράτος στους αιχμαλώτους αγωνιστές με σκοπό την ψυχολογική εξόντωση και τη φυσική και ηθική εκμηδένισή τους, φάνηκε και στην περίπτωση των αναρχικών επαναστατών Νίκου Μαζιώτη, Κώστα Γουρνά και Πόλας Ρούπα που συνελήφθησαν τον Απρίλιο του 2010, για ένταξη και συμμετοχή στον Επαναστατικό Αγώνα και οι οποίοι ανέλαβαν την πολιτική ευθύνη της οργάνωσης. Η εκδικητικότητα του κράτους απέναντί τους δεν αρκούσε μόνο με την προφυλάκισή τους, αλλά θέλοντας να τους διασπάσει και να τους εξοντώσει απαγόρευσε στον Μαζιώτη να δει τη σύντρόφω και το νεογέννητο παιδί τους, για λόγους «ασφαλείας». Έτσι στις 15/07/2010 οι αναρχικοί επαναστάτες Νίκος Μαζιώτης και Κώστας Γουρνάς προχώρησαν σε απεργία πείνας καταγγέλλοντας την εκδικητικότητα των αρχών και της εξουσίας, ενώ παράλληλα σε διάφορες φυλακές της χώρας 76 κρατούμενοι προχώρησαν σε αποχή συσσιτίου, ως ένδειξη συμπαράστασης. Ύστερα από 11 ημέρες το αίτημα του συντρόφου έγινε δεκτό, με αποτέλεσμα να μεταφερθεί στο νοσοκομείο όπου νοσηλευόταν η σύντροφος και το παιδί του. Μερικούς μήνες αργότερα και συγκεκριμένα στις 10 Οκτωβρίου, ο σύντροφος Κώστας Γουρνάς ξεκίνησε απεργία πείνας προκειμένου να του επιδοθεί γραπτή απάντηση-έγκριση του υπουργείου Δικαιοσύνης στο από πενταμήνου υποβληθέν αίτημά του να μεταχθεί από τις φυλακές Τρικάλων, όπου κρατείτο, στις φυλακές Κορυδαλλού για να είναι κοντά στον τόπο διαμονής της οικογένειάς του και για να μπορεί να εκπληρωθεί η στοιχειώδης ανάγκη των 22 μηνών παιδιών του για παρουσία -έστω και για τριάντα λεπτά- και των δυο γονιών στη ζωή τους. Έπειτα από 24 μέρες απεργίας το αίτημά του ικανοποιήθηκε με τη μεταφορά του στις φυλακές Κορυδαλλού.

Τα τελευταία χρόνια εκατοντάδες είναι οι «ποινικοί» κρατούμενοι, οι πολιτικοί πρόσφυγες και οι μετανάστες που καταφεύγουν σε αυτό το ακραίο μέσο αγώνα αυτοεξόντωσης για να διεκδικήσουν βασικά δικαιώματα υπεράσπισης και επικοινωνίας, όπως οι 300 μετανάστες-εργάτες, οι οποίοι τον

Ιανουάριο του 2011 για 44 ημέρες διεκδίκησαν τη νομιμοποίηση όλων των μεταναστών και μεταναστριών εργαζομένων στην Ελλάδα.

Το καλοκαίρι του 2015 γίναμε μάρτυρες μιας πρωτοφανούς ανθρωπιστικής κρίσης. Χρησιμοποιώντας ως “αφορμή” τη λεγόμενη διαχείριση του προσφυγικού ρεύματος, τα ευρωπαϊκά κράτη ολοκλήρωσαν και τελειοποίησαν την οικοδόμηση της «Ευρώπης – Φρούριο».

Αρκετά νησιά στον ελλαδικό χώρο (Λέσβος, Χίος, Σάμος, Κως), δέχτηκαν ένα τεράστιο κύμα προσφύγων, που ξεπερνούσε κατά πολύ τις υπάρχουσες δυνατότητές τους γις υποδοχή και φιλοξενία. Από την πρώτη στιγμή εκατοντάδες αλληλέγγυοι εθελοντές από όλη τη χώρα κινητοποιήθηκαν αυτενεργώς προκειμένου να τους βοηθήσουν με όποιο τρόπο μπορούσαν. Το Νοέμβριο του 2015 οι πρόσφυγες ξεκινούν έναν αγώνα, προκειμένου να τους επιτραπεί η είσοδος στη Βόρεια Ευρώπη. Χιλιάδες κρατούμενοι πρόσφυγες σε όλη τη χώρα επιλέγουν την απεργία πείνας ως μέσο πάλης διαμαρτυρόμενοι για τον εγκλεισμό τους στα κέντρα κράτησης, τις άθλιες συνθήκες διαβίωσης, την παντελή έλλειψη ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, τις περιπτώσεις κακομεταχείρισης και βασανισμών κ.λ.π. Χαρακτηριστικά παραδείγματα είναι οι απεργίες πείνας στην Ειδομένη στις 21/11/15 όπου 10 Ιρανοί πρόσφυγες έραψαν ακόμα και τα στόματά τους, στο κέντρο κράτησης στην Κόρινθο στις 15/01/16 όπου δεκάδες πρόσφυγες θέλησαν να διαμαρτυρηθούν για τις συνθήκες κράτησης, την απουσία νομικής στήριξης και διερμηνέων, την έλλειψη θέρμανσης και ρουχισμού, στην Αμυγδαλέζα στις 28/03/16 όπου εκατοντάδες μετανάστες διαμαρτυρήθηκαν για τις άθλιες συνθήκες κράτησης καθώς και για τον θάνατο ενός 26χρονου από το Πακιστάν και στη Λέσβο την 01/04/16 όπου δεκάδες πρόσφυγες, εγκλωβισμένοι στα γρανάζια της γραφειοκρατίας, ζητούν την ελευθερία τους και το άνοιγμα των συνόρων.

Άλλο ένα πρόσφατο παράδειγμα είναι η περίπτωση της Σάναα Ταλέμπ, μετανάστρια από το Μαρόκο

δούλευε ήδη 5 χρόνια στην Ελλάδα όταν συνελήφθη τον Απρίλη του 2015 επειδή δεν είχε χαρτιά. Στις 31/10/2015 ξεκίνησε αποχή συσσιτίου μαζί με άλλες μετανάστριες για να καταγγείλουν τις τραγικές συνθήκες κράτησης και την παράνομη κράτηση τους. Στις 5/11/2015 μεταφέρθηκε σιδηροδέσμια στην Πέτρου Ράλλη και μετά στο αεροδρόμιο, όπου και επιχειρείται να απελαθεί. Η Σάνα αντιστάθηκε και κακοποιήθηκε από τους μπάτσους, ενώ η απέλασή της ακυρώθηκε. Της ασκήθηκε δίωξη για απείθεια και καταστροφή ξένης περιουσίας, αφού χρεώθηκε τις ζημιές σε ένα περιπολικό. Τον Δεκέμβρη και ενώ το όμηνο κράτησής της έληγε, καταδικάστηκε για ακόμα 3 μήνες κράτησης επειδή εκκρεμεί η απέλασή της. Το μήνυμα του κράτους είναι ξεκάθαρο. Όποια δεν σκύβει το κεφάλι, τιμωρείται για παραδειγματισμό. Η Σάνα ξεκίνησε ξανά διήμερη απεργία πείνας στις 14 Δεκέμβρη 2015 μαζί με άλλες μετανάστριες για να καταγγείλει την παράνομη κράτηση της και αποφασισμένη να αγωνιστεί για την ελευθερία της. Ο αγώνας της Σάνα έρχεται για να ξεγυμνώσει τις εξαγγελίες της διακυβέρνησης Σύριζα-Ανέλ για κατάργηση των στρατοπέδων συγκέντρωσης μεταναστών. Μια διακυβέρνηση που με ζήλο συνεχίζει τη γενικευμένη καπιταλιστική επίθεση, τα μέτρα έκτακτης ανάγκης και τη διαχείριση των πλεοναζόντων πληθυσμών, που είτε πεθαίνουν στα σύνορα-νεκροταφεία, είτε γίνονται το αντικείμενο μπίζνας μεταξύ κράτους - δουλεμπόρων - μαφίας. Αυτοί/ες που “περισεεύουν” όταν δεν οδηγούνται σε κάτεργα εργατικής εκμετάλλευσης, οδηγούνται στον εγκλεισμό σε κάποιο στρατόπεδο συγκέντρωσης, σε κρατητήρια κολαστήρια ή στην απέλαση.

«Αν χρειαστεί να διαλέξω ανάμεσα στην απέλαση και τον θάνατο, διαλέγω τον θάνατο»

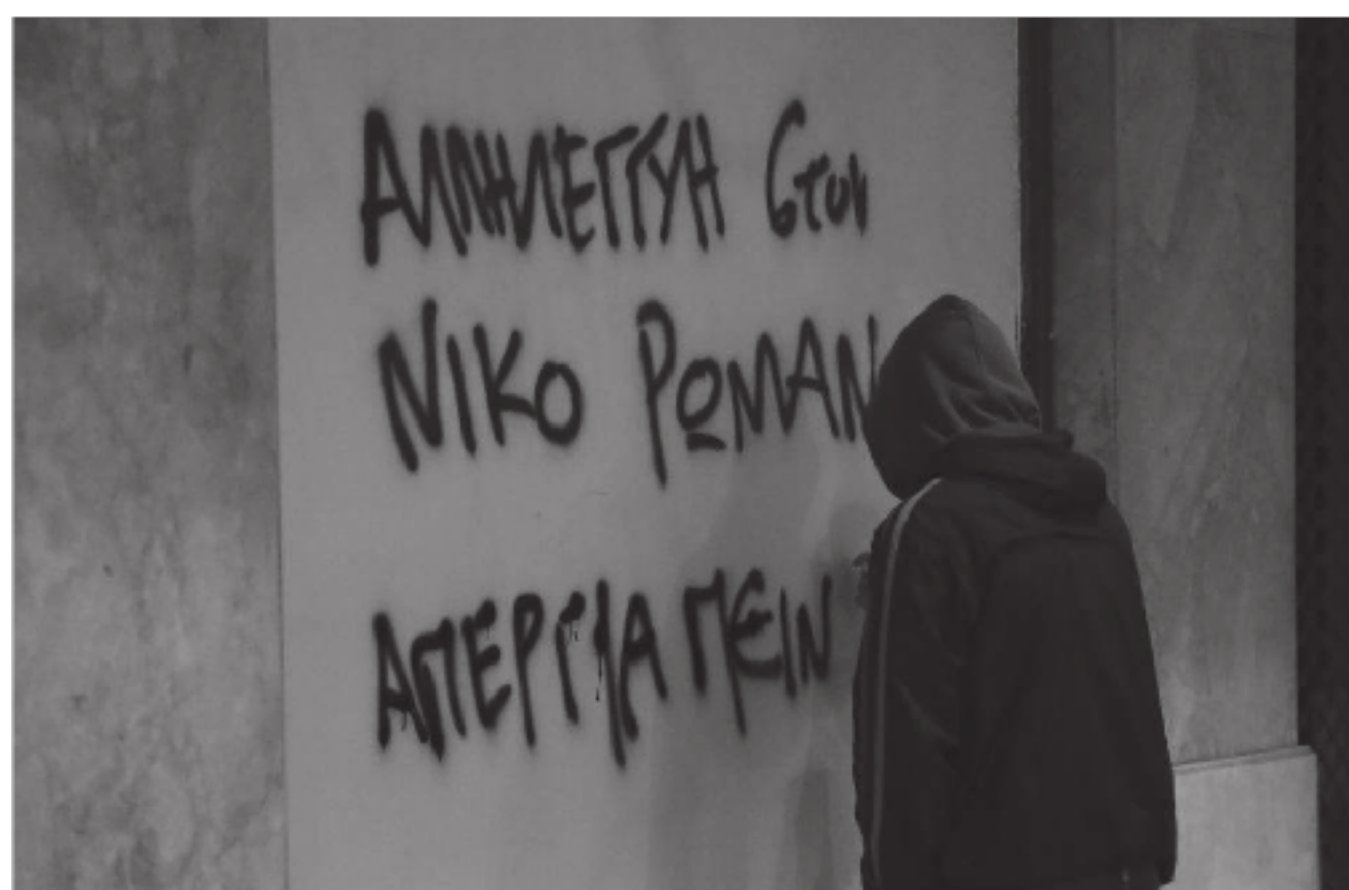
Σάνα Ταλέμπ

Ο αγώνας διατήρησης της ανθρώπινης αξιοπρέπειας μέσα στα μπουντρούμια της ελληνικής «δημοκρατίας» συνεχίζεται μέχρι και σήμερα. Δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις φυλακισμένων αγωνιστών που βιώνουν την εκδικητικότητα και την αυθαιρεσία του κράτους «δικαίου». Σε αυτές τις περιπτώσεις συμπεριλαμβάνεται και ο αγωνιστής Σπύρος Στρατούλης, ο οποίος όντας φυλακισμένος επί 22 χρόνια, ξεκίνησε τον δικό του αγώνα στις 11/11/2013, καταγγέλλοντας την νέα ποινική του δίωξη από τις αρχές βασιζόμενη σε υποκλοπή τηλεφωνικών συνομιλιών από τρίτους, καθώς και για την κατάργηση των αδειών που δικαιούταν. Οι αγώνες του μέσα στη φυλακή, ήταν επαρκείς για να τον μετατρέψουν σε εχθρό της αστικής «νομιμότητας». Ύστερα από 61 ημέρες απεργίας πείνας κι έχοντας ήδη μεταφερθεί στο νοσοκομείο της Λάρισας όπου και αντιμετώπισε την άθλια συμπεριφορά των γιατρών, έφτασε ένα βήμα πριν τον θάνατο. Μόνο τότε οι αρχές και το Συμβούλιο Εφετών αποφάσισαν την απαλλαγή του από το σαθρό κατηγορητήριο, αφού σε καμία περίπτωση δεν ήθελαν νεκρό απεργό πείνας.

Ακόμα μια περίπτωση όπου το κράτος διώκει και φυλακίζει αγωνιστές συντρόφους λόγω της πολιτικής τους δράσης είναι και αυτή του Αντώνη Σταμπούλου, ο οποίος συνελήφθη την 01/10/2014 κατηγορούμενος μεταξύ άλλων για ένταξη και συμμετοχή στον Επαναστατικό Αγώνα. Η σύλληψη του συντρόφου είναι η συνέχεια του πογκρόμ που εξαπέλυσε η «αντιτρομοκρατική», έπειτα από την επίθεση με παγιδευμένο αυτοκίνητο στην Τράπεζα της Ελλάδος τον Απρίλιο του 2014 και την επεισοδική σύλληψη του αναρχικού επαναστάτη Νίκου Μαζιώτη στο Μοναστηράκι τον Ιούλιο του 2014, ο οποίος και ανέλαβε την πολιτική ευθύνη της επίθεσης. Ο σύντροφος Σταμπούλος ξεκίνησε στις 6/10/2014 απεργία πείνας και δίψας διαμαρτυρόμενος για τη παράτυπη μεταγωγή του από τις φυλακές Κορυδαλλού σε αυτές της Λάρισας, πράγμα που δυσκόλευε την επικοινωνία τόσο με τις δικηγόρους, όσο και με την οικογένειά του. Στις 11/10/2014 και όταν οι επιπτώσεις από την αποχή τροφής και νερού είχαν αρχίσει να γίνονται απειλητικές για την ίδια του τη ζωή, αποφάσισε να σταματήσει την απεργία.

Έντονη στη μνήμη του αλληλέγγυου κόσμου είναι οι πρόσφατες απεργίας πείνας για τις εκπαιδευτικές άδειες που δικαιούνται όσοι έχουν δώσει πανελλαδικές εξετάσεις και κατάφεραν να περά-

σουν σε κάποια σχολή. Ο Ηρακλής Κωστάρης από 29/10/2014 έως και 28/11/2014, αρνήθηκε τη λήψη τροφής, διαμαρτυρόμενος για την εφαρμογή ενός απαράδεκτου καθεστώτος εξαίρεσης και διακρίσεων. Παράλληλα, στις 8/11/2014 ο αναρχικός Νίκος Ρωμανός έβαλε το σώμα του ανάχωμα, ώστε να μπορέσει να διεκδικήσει τις «ανάσες ελευθερίας» που δικαιούταν, ώστε να μπορέσει να παρακολουθήσει τα μαθήματα της σχολής του, με αποτέλεσμα στις 10 Δεκεμβρίου έχοντας χάσει αρκετά κιλά και εμ-

φανώς καταβεβλημένος μετά από 31 ημέρες, σταμάτησε την απεργία αποδεχόμενος την απόφαση της Βουλής για αυτόματη χορήγηση εκπαιδευτικών αδειών με ηλεκτρονική επιτήρηση (βραχιολάκι). Ταυτόχρονα, έληξε και η απεργία που είχαν ξεκινήσει ως ένδειξη αλληλεγγύης και οι αναρχικοί Μπουρζούκος, Μιχαηλίδης και Πολίτης.

Ο πιο δύσκολος αγώνας των πολιτικών κρατούμενων και των φυλακισμένων αγωνιστών είναι αυτός που ξεκίνησε εντός των τειχών για τις φυλακές υψίστης ασφαλείας. Το κράτος και οι μηχανισμοί του θέλουν να στοχοποιούν όσους θεωρούν «εχθρούς» και πολιτικούς τους αντιπάλους, καθιστώντας την κράτηση τους μια σύγχρονη εξορία. Οι φυλακές Γ' τύπου αποβλέπουν στη φυσική και ψυχική εξόντωση των πολιτικών και ποινικών κρατούμενων. Για το λόγο αυτό, περίπου 4,500 κρατούμενοι σε όλες τις φυλακές της χώρας αντέδρασαν αρχικά με αποχή συσσιτίων και στις 23 Ιουνίου 2014 κορύφωσαν τον αγώνα τους με σκοπό να αποσυρθεί το φασιστικό αυτό νομοσχέδιο, το οποίο εν τέλει ψηφίστηκε τον Ιούλιο του 2014. Η εκδικητικότητα του κράτους απέναντι σε όσους βάζουν την αξιοπρέπεια πάνω από την ίδια τους τη ζωή, συνεχίστηκε τον Ιανουάριο του 2015, όταν και μεταφέρθηκαν οι «επικίνδυνοι τρομοκράτες» -αναρχικοί και κομμουνιστές πολιτικοί κρατούμενοι- Νίκος Μαζιώτης, Κώστας Γουρνάς, Δημήτρης Κουφοντίνας καθώς και δεκάδες άλλοι, στις φυλακές υψίστης ασφαλείας στο Δομοκό.

Η αναλγησία της «αριστερής» κυβέρνησης του ΣΥΡΙΖΑ απέναντι στις προεκλογικές της δηλώσεις σχετικά με τις φυλακές Γ' τύπου, καθώς και η εκδικητική προφυλάκιση των συγγενικών προσώπων της ΣΠΦ είχαν σαν αποτέλεσμα στις 02/03/2015 δεκάδες πολιτικοί κρατούμενοι να ξεκινήσουν απεργία πείνας απαιτώντας την κατάργηση του τρομονόμου (187 και 187Α άρθρου του ποινικού κώδικα), την κατάργηση του κουκουλονόμου, την κατάργηση των φυλακών Γ' τύπου, την αποφυλάκιση του πολυτραυματία αγωνιστή και μέλους της Ε.Ο. 17 Νοέμβρη Σάββα Ξηρού, ο οποίος βρίσκεται αιχμάλωτος του κράτους με 98 % αναπηρία, καθώς και την οριοθέτηση της χρήσης και επεξεργασίας του DNA ως αποδεικτικό μέσο. Στην απεργία συμμετείχαν οι πολιτικοί κρατούμενοι: Κώστας Γουρνάς, Νίκος Μαζιώτης, Τάσος Θεοφίλου, Δημήτρης Κουφοντίνας, Αντώνης Σταμπούλος, Γιώργος Καραγιαννίδης, Γιάννης Μιχαηλίδης, Ανδρέας Μπουρζούκος, Δημοσθένης Πολίτης, Φοίβος Χαρίσης, Αργύρης Ντάλιος, Γιώργος Σαραφούδης, καθώς και 8 Τούρκοι κομμουνιστές πολιτικοί κρατούμενοι. Ο αγώνας τους έληξε έπειτα από 48 ημέρες, έχοντας μεταφερθεί οι περισσότεροι απεργοί στα νοσοκομεία και έχοντας κερδίσει μια μικρή νίκη σε αυτήν τη δύσκολη μάχη.

Ταυτόχρονα, μετά το πογκρόμ διώξεων και προφυλακίσεων εναντίον του συγγενικού και φιλικού

περιβάλλοντος των μελών της επαναστατικής οργάνωσης Συνωμοσία Πυρήνων τη Φωτιάς, που ακολούθησε μετά τη σύλληψη της αναρχικής Αγγελικής Σπυροπούλου, τα μέλη της οργάνωσης Μαυρόπουλος Θεόφιλος, Νικολόπουλος Γιώργος, Νικολόπουλος Μιχάλης, Αργυρού Παναγιώτης, Μπολάνο Δαμιανός, Χατζημιχελάκης Χάρης, Τσάκαλος Χρήστος, Πολύδωρας Γιώργος, Τσάκαλος Μάκης, Οικονομίδου Όλγα, καθώς και η Αγγελική Σπυροπούλου ξεκίνησαν παράλληλη απεργία πείνας, με στόχο την απελευθέρωση των συγγενικών τους προσώπων, στηρίζοντας και τα αιτήματα των υπολοίπων απεργών. Η εκούσια αδιαφορία της κυβέρνησης είχε ως αποτέλεσμα να μεταφερθούν όλοι οι απεργοί σε νοσοκομεία, εντός και εκτός των τειχών, με αποκορύφωμα την περίπτωση του Μιχάλη Νικολόπουλου, μέλος της ΣΠΦ, ο οποίος έπαθε ανακοπή καρδιάς τρεις φορές μέσα σε διάστημα δύο ημερών και με τους γιατρούς να τον επαναφέρουν στη ζωή την ύστατη στιγμή. Τελικά, η κυβέρνηση της «πρώτη φορά» αριστεράς αποφάσισε να ικανοποιήσει τα αιτήματα των απεργών της ΣΠΦ κάτι το οποίο έμεινε στα χαρτιά, όπως φάνη-

κε το επόμενο διάστημα. Η αποφυλάκιση της Αθηνάς Τσάκαλου είχε σαν αποτέλεσμα να καθίσταται όμηρος στην οικία της, ενώ η Εύη Στατήρη παρέμεινε αιχμάλωτη εντός των τειχών, με αποτέλεσμα να ξεκινήσει τον δικό της αγώνα στις 14/09/2015 διαμαρτυρόμενη για την άδικη παράταση της προφυλάκισής της. Την ίδια στιγμή ξεκίνησε και ο σύντροφός της Γεράσιμος Τσάκαλος, μέλος της ΣΠΦ, παράλληλη απεργία ως ένδειξη συμπαράστασης και αλληλεγγύης. Έπειτα από 18 ημέρες και ενώ η υγεία της βρισκόταν σε κρίσιμο σημείο, αποφυλακίστηκε με εξοντωτικούς περιοριστικούς όρους.

ΑΠΕΡΓΙΑ ΠΕΙΝΑΣ: ΑΠΟ ΜΙΑ “ΛΥΣΗ ΑΝΑΓΚΗΣ” ΣΤΗΝ ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΝΑ ΒΡΕΘΕΙ ΜΙΑ “ΛΥΣΗ” ΤΟΥ ΚΩΣΤΑ ΓΟΥΡΝΑ

Η συζήτηση γύρω από την απεργία πείνας ως μέσο αγώνα των πολιτικών κρατουμένων στη φυλακή είναι, καταρχάς, μια καλοδεχούμενη συζήτηση. Η αλήθεια είναι ότι η κατακόρυφη αύξηση των απεργιών τα τελευταία πεντέμισι χρόνια, σύμφυτη φυσικά με την αύξηση του αριθμού των κρατουμένων και των προβλημάτων τους, αποτελεί από μόνη της ένα φαινόμενο που χρήζει επεξεργασίας. Υπήρχαν ατομικές περιπτώσεις διεκδικήσεων μεταγωγών, μεταφορών σε νοσοκομεία, αποφυλάκισης υπό όρους, φοίτησης, όπως και άλλες για τις συνθήκες διεξαγωγής δικών μέχρι και τη μαζική απεργία πείνας της περασμένης άνοιξης που έθεσε πιο κεντρικά πολιτικά ζητήματα. Όλες αυτές πραγματοποιήθηκαν σε ένα σύνθετο περιβάλλον που ζυμώθηκε από το 2010 κι έπειτα και έτεμνε δύο κοσμογονίες. Από τη μια, το ξέσπασμα της παγκόσμιας καπιταλιστικής κρίσης και το πέρασμα στην ελληνική της εκδοχή με την υπαγωγή στην Τρόικα, το μνημόνιο και το καθεστώς έκτακτης ανάγκης που έγινε διαρκές. Από την άλλη, τις μαζικές συλλήψεις μελών ένοπλων οργανώσεων, κατά βάση, καθώς και κατηγορουμένων για τέτοιες, αλλά και πολλών αναρχικών. Το εκρηκτικό αυτό μείγμα έκανε και τις δύο πλευρές να σκληρύνουν τις θέσεις τους. Το βαθύ κράτος που αναδείχθηκε σε κεντρικό πυλώνα της διαχείρισης του κατασταλτικού κομματιού της κρίσης, με προμετωπίδα το δικαστικό σώμα, εφάρμοσε μια πολιτική μηδενικής ανοχής απέναντι στην ένοπλη πάλη και των φορέων της εντός φυλακής, με πρόδηλη την ειδική μεταχείριση της νέας γενιάς αγωνιστών που ριζοσπαστικοποιήθηκε στην εξέγερση του Δεκεμβρίου του 2008. Οι πυκνές απεργίες πείνας απ’ την άλλη ήρθαν να απαντήσουν ακριβώς σε αυτή την κατασταλτική πολιτική που συνεχιζόταν σε καθεστώς αιχμαλωσίας πια. Ο πόλεμος διεξαγόταν και εντός των τειχών και εκεί οι επιθέσεις έχρηζαν άμεσες απαντήσεις. Η απεργία πείνας ήταν ένα αποτελεσματικό μέσο που συνδύαζε αυτή την αμεσότητα με την ατομική αποφασιστικότητα και την πίεση μέσω της δημοσιότητας. Τα πράγματα στη φυλακή ήταν και εξακολουθούν να είναι σχετικά απλά. Δεν βρισκόμαστε στις εποχές όπου οι εξεγέρσεις σκαρώνονταν για πλάκα. Απέχουμε πολύ από εκείνο το σημείο. Έτσι, η λύση της απεργίας πείνας είναι στην πραγματικότητα η μόνη λύση.

Δεν είναι γόνιμο, τουλάχιστον άμεσα, να γίνει μια συζήτηση για τις τεχνικές προδιαγραφές μιας απεργίας πείνας, παρόλο που από αυτές εξαρτάται, κατά ένα μεγάλο βαθμό, η έκβασή της. Η αλήθεια είναι πως αν κάποιος εντάσσεται σε αυτό που ο εχθρός ονομάζει τρομοκρατία, τότε είναι βέβαιο, ότι θα πρέπει να κινδυνέψει η υγεία του για να επιτύχει κάτι. Το καθεστώς βρίσκεται, όπως όλοι ξέρουμε, σε συνθήκες σοβαρής κρίσης. Το ερώτημα που ανέδειξαν κυρίως οι τελευταίες απεργίες είναι, αν μπορεί να χρεωθεί ένα θάνατο πολιτικού κρατουμένου. Είναι γεγονός ότι έχει υπάρξει μια στροφή στη διαχείριση των απεργιών από το κράτος, ειδικά μετά από αυτή που πραγματοποίησε ο σύντροφος Σακκάς. Κι αυτό γιατί η επιτυχής έκβαση του αγώνα με την απελευθέρωσή του είχε την πλατιά επιδοκιμασία της κοινωνίας, ίσως σε απροσδόκητο βαθμό. Η μετέπειτα φυγή του συντρόφου ήρθε να κλείσει έναν κύκλο εφάμιλλων στραπάτσων που αποτέλεσαν την τελευταία σταγόνα, ως προς την αναθεώρηση μιας προσέγγισης γύρω από το θέμα. Και η περίπτωση Ρωμανού -που είναι ένα ξεχωριστό κεφάλαιο και χρήζει ευρύτερης ανάλυσης-, αλλά και η μεγάλη απεργία των πολιτικών κρατουμένων κατέδειξαν αυτή την αναθεωρημένη προσέγγιση, αφού διαφάνηκε ότι ένας πιθανός θάνατος είναι κάτι που ίσως μπορεί να διαχειριστεί το κράτος πλέον, μέσα στο έτσι κι αλλιώς καθημερινό φονικό περιβάλλον του μνημονίου. Υπό αυτή την έννοια, μια συζήτηση για το εν λόγω αντικείμενο δεν μπορεί να γίνει πλέον εκ του ασφαλούς ως μια τετριμμένη συζήτηση με γνωστά αποτελέσματα. Τώρα έχουμε να κινηθούμε σε αχαρτογράφητες περιοχές. Γιατί όσο σκληραίνει το καθεστώς του μνημονίου, θα σκληραίνει και η καταστολή ανεξάρτητα ποιο πολιτικό φάσμα κυβερνά. Και κάθε σύντροφος που θα παίρνει μια τέτοια απόφαση θα πρέπει να αναλογίζεται αυτήν την “αλλαγή της παλίσρροιας”. Προοδευτικά, θα βιώνουμε μια ιδιότυπη αντιστοιχία στο κόστος διαβίωσης με το κόστος του αγώνα. Και τα δυο θα αυξάνουνε. Θα

πρέπει να αναλογιστούμε, επίσης, ότι ζούμε μια ιστορική περίοδο που κυριαρχεί το αμερικάνικο δόγμα της μη διαπραγμάτευσης με τρομοκράτες. Ένα δόγμα που εφαρμόζεται κυρίως στις αλληπάλληλες απαγωγές πολιτών στην περιφέρεια. Η αντιστοιχία με τα καθ' ημάς σίγουρα έχει μια απόσταση, αλλά αλήθεια πόσο μεγάλη είναι αυτή; Για πόσο καιρό μπορεί να εξακολουθεί το καθεστώς να εκβιάζεται και τι μήνυμα θα στέλνει μια παθητική στάση σε άλλες κοινωνικές ομάδες;

Ας έχουμε κατά νου την εξής βάση συζήτησης. Η απεργία πείνας δεν είναι τίποτε παραπάνω από ένα μέσο αγώνα. Ένα μέσο με εξέχουσα θέση στην επαναστατική ιστορία, ένα μέσο βαμμένο με αίμα, ένα μέσο που θα πρέπει να σεβόμαστε, όπως τους νεκρούς μας. Δεν είναι τοτέμ, δεν είναι ιερό λάβαρο, δεν είναι κάτι που μπορούν να το αγγίξουν μόνο πολύ καθαρά χέρια. Είναι απλά ένα εργαλείο που εντάσσεται σε μια στρατηγική και υποτάσσεται σ' αυτή. Έτσι, η συζήτηση για την απεργία πείνας πρέπει να μεταφερθεί από μια συζήτηση περί μέσων σε μια περί στρατηγικών αγώνα. Ένα αντίστοιχο ζήτημα που ενδέχεται να βοηθήσει στην κατανόηση αυτού του επιχειρήματος είναι το ζήτημα της ανάληψης ευθύνης. Η ανάληψη ευθύνης είναι, ακριβώς, ένα μέσο αγώνα. Κάποιος δεν γίνεται αντάρτης, για να συλληφθεί και να αναλάβει την ευθύνη. Αυτό θα ήταν εξωφρενικό. Χρησιμοποιείται το μέσο αυτό ως βήμα για να προωθηθεί περαιτέρω η πολιτική της οργάνωσης ή της ομάδας. Όταν μια τέτοια στρατηγική εκλείπει, τότε φυσικά το συγκεκριμένο μέσο ως επιλογή δεν υφίσταται. Υπάρχει συνήθως η τάση να "ηρωποιούνται" κάποια μέσα, καθώς ταυτίζονται με τις πραγματικά ηρωικές στρατηγικές των φορέων τους και αυτό είναι ως ένα σημείο κατανοητό. Όμως, αυτό που θα πρέπει να γίνει πιο κατανοητό είναι ότι δεν κάνει ένα πιστόλι, μια μολότοφ ή μια απεργία πείνας κάποιον επαναστάτη, αλλά το αντίστροφο. Ο ίδιος ο αγωνιστής που έχει μια στρατηγική σύγκρουσης χρίζει τα μέσα που χρησιμοποιεί.

Ως μέσο, η απεργία πείνας δύναται να εξυπηρετεί πολλές διαφορετικές στρατηγικές. Στόχος της, λοιπόν -εκτός από τις εύκολες περιπτώσεις όπου έχουμε να κάνουμε με παίγνια μηδενικού αθροίσματος- δεν είναι να έχουμε μια επιτυχία του μέσου, αλλά μια επιτυχία της στρατηγικής. Αυτό σημαίνει ότι μια απεργία που δεν έπιασε τον πρωτεύοντα στόχο της δεν είναι κατ' ανάγκην επιτυχής, επειδή δεν πέθανε ο κρατούμενος. Χρειάζεται χρόνος και υπομονή, για να αποτιμηθεί αν οι επιτευχθέντες στόχοι αντισταθμίζουν τις ζημιές, όχι μόνο σε ένα στενό πλαίσιο ισοζυγίου της σύγκρουσης, αλλά συνυπολογίζοντας και περιφερειακούς παράγοντες όπως η επίδραση στο κίνημα και την κοινωνία. Μια απεργία που πλησίασε να πυροδοτήσει μια εξέγερση δεν είναι κατ' ανάγκην ήττα γιατί δεν πέτυχε τον στόχο της. Όπως και η ίδια απεργία, όταν θέτει ένα κακό προηγούμενο που φέρνει σε μειονεκτική θέση μια χρονικά επόμενη της, σίγουρα δεν είναι μια επιτυχημένη απεργία. Όροι όπως "νίκη" ή "ήττα" είναι απρόσφοροι για ένα "χώρο" που δεν τους έχει ορίσει συλλογικά. Δεν σημαίνει όμως ότι δεν είναι υπαρκτοί.

Η απεργία πείνας είναι ένα κατεξοχήν μέσο διαπραγμάτευσης. Αυτό δεν κάνει τους φορείς της ρεφορμιστές. Είναι κωμικό να πιστεύουμε ότι ο αγώνας των αναρχικών εντάσσεται στα όρια του ολοκληρωτικού πολέμου. Ακόμη και αν κάποιοι χρησιμοποιούν τον όρο "εκβιασμός" προς επίρρωση της "επαναστατικότερης" διάστασης που θέτουν στο μέσο, αυτό δεν αλλάζει το

γεγονός ότι ο εκβιασμός είναι απλώς ένα βασικό όπλο της διαπραγμάτευσης. Στα πλαίσια, λοιπόν, μιας διαπραγμάτευσης, οι καθαρότερες στρατηγικές έχουν πλεονέκτημα. Γι' αυτό οι ατομικές περιπτώσεις είναι πάντα πιο καλές. Μια στρατηγική, συνήθως μηδενικού αθροίσματος που ή κερδίζει ή χάνει. Ο απεργός συνεχίζει και νικά ή σταματά και ηττάται. Στις περιπτώσεις όμως, όπως η απεργία της περασμένης άνοιξης, με πολλές επιμέρους στρατηγικές και μια δεύτερη που εντασσόταν ως θεματική στην πρώτη, αλλά με τη δική της αυτοτέλεια, τα πράγματα περιπλέκονται. Εκεί το διακύβευμα δεν ήταν μόνο να κερδηθούν οι επιμέρους στόχοι, αλλά και να υπάρξει το πρώτο βήμα, για να σχηματιστεί ένα πολιτικό υποκείμενο. Οι πολιτικοί κρατούμενοι. Και αν στο πρώτο σκέλος υπήρξαν κάποιες επιτυχίες που στο τέλος της ημέρας μπορούν να αποτιμηθούν και να υποστούν την κριτική του καθενός, στο δεύτερο υπήρξε παταγώδης αποτυχία που θα υπονομεύει για μεγάλο χρονικό διάστημα κάθε αντίστοιχο εγχείρημα. Αυτό όμως το απογοητευτικό αποτέλεσμα δεν καθορίστηκε από ζητήματα τεχνικής φύσεως, αλλά ακριβώς από αυτή τη σύγχυση στρατηγικών που δεν κατάφεραν να υποτάξουν την τεχνική διαχείριση του μέσου και να ενδυναμώσουν την αλληλεγγύη. Έτσι, το αποτέλεσμα ήταν αναπόφευκτο.

Η συζήτηση για την πορεία του μέσου της απεργίας πείνας θα έπρεπε να είναι ένα γόνιμο πεδίο για να κατανοούμε την ίδια την εξέλιξη του τελικού πολέμου και μόνο υπό αυτό το πρίσμα γίνονται αυτές οι επισημάνσεις. Το παιχνίδι των ευθυνών, αγαπημένο της Αναρχίας εδώ και χρόνια, ως ένα πεδίο όξυνσης των αντιθέσεων που προοπτικά κάνει τα πράγματα να πηγαίνουν μπροστά, δεν φαίνεται πια να μπορεί να ανταποκριθεί στις όλο και πιο σύνθετες απαιτήσεις του σύγχρονου αγώνα. Η αδυναμία μιας ειλικρινούς απολογιστικής συζήτησης μέσα στους χώρους των πολιτικών κρατουμένων, αφαιρεί κάθε αξιοπιστία από τους ίδιους, εμάς, να γίνονται ειδικοί σύμβουλοι επί του μέσου. Έτσι, με ιδιαίτερη φειδώ, ελπίζω ότι ο χρόνος, η εμπειρία και μια νέα παιδεία αγώνα να μπορέσουν να διαμορφώσουν εκείνους τους νικηφόρους όρους για τους αγώνες του αύριο.

Σεπτέμβριος 2015

ΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΤΑΣΟΥ ΘΕΟΦΙΛΟΥ

Η απεργία πείνας είναι μια από τις ελάχιστες μορφές αγώνα που μπορεί να επιλέξει κάποιος φυλακισμένος και σίγουρα η πιο κρίσιμη.

Πολλά έχουν ήδη γραφεί για τη σημασία της και για το πώς πρέπει να τιμάται ως μέσο. Σε κάθε περίπτωση είναι μια πολιτική απόφαση, όμως ίσως έχει μια σημασία να σημειωθεί κι η βιωματική της διάσταση όχι τόσο για την περιγραφή μιας πολύ ιδιαίτερης εμπειρίας, καθεαυτής -κάτι που θα είχε κι αυτό την αξία του-, αλλά γιατί έχει σημασία να ξέρει κανείς τι έχει να αντιμετωπίσει αν πάρει αυτήν την απόφαση και να μπορέσει να το κάνει πιο αποτελεσματικά.

Η ίδια η απόφαση της απεργίας πείνας αποτελεί το αποκορύφωμα μιας υπαρξιακής αντίφασης, ανάμεσα στη ζωή και στον αγώνα, στη ζωή και στην άρνησή της, στην απόφαση και στο ένστικτο της επιβίωσης, στην αισιοδοξία και στην ματαιότητα, στο μυαλό και στο στομάχι, στο πνεύμα και στο σώμα. Αντιφάσεις είτε κοινότοπες, είτε πρωτόγνωρες που ασφυκτιούν αυτή τη φορά για σύνθεση και λύση, αντιφάσεις που κυριεύουν κάθε κύτταρο του σώματος και κάθε δευτερόλεπτο της σκέψης. Είναι τελικά αυτές οι αντιφάσεις που σε κυριεύουν περισσότερο από την ίδια την πείνα και η πίστη ενάντια στην αμφιβολία που αποκτά μια θρησκευτική διάσταση. Είναι και η πραγματικότητα υπό το πρίσμα της πείνας, της ασφυκτικής αίσθησης αδυναμίας και του φόβου για την επόμενη μέρα, κάθε

μέρα. Είναι η δεύτερη νύχτα που νιώθεις τη θλίψη να τρέφεται από τα σωθικά σου δημιουργώντας την πιο απόκοσμη αίσθηση που μπορούσες ποτέ να φανταστείς, μέχρι να φτάσει το πρωί να εξισορροπηθεί το ζάχαρο στον οργανισμό και να μείνει μόνο ο απόηχος: ένα πιο μόνιμο, αλλά κάπως αόριστο αίσθημα τιμωρημένου. Είναι ο αστικός μύθος πώς το στομάχι δήθεν κλείνει μετά από λίγες μέρες και ενώ έχουν περάσει εβδομάδες συνεχίζουν να σου τρέχουν τα σάλια στη θέα κάποιας φρυγανιάς, καταλήγοντας συγχρόνως στο συμπέρασμα ότι αν από κάτι κυριαρχούνται οι τηλεοπτικές εικόνες είναι το φαγητό. Ότι από τα εμπορεύματα που διαφημίζονται στην τηλεόραση, αυτά που σχετίζονται με το φαγητό σχεδόν μονοπωλούν το χρόνο τους. Είναι ότι βλέπεις στον ύπνο σου να τρως παξιμάδια και ξυπνάς απογοητευμένος.

Είναι και τα ούρα που μυρίζουν σαν νοσοκομείο και η αίσθηση της αναπνοής που αντανakλά την εσωτερική σήψη. Τα υγρά στο στομάχι που δεν έχουν με τι να ασχοληθούν και τρέχουν μόνα τους καταστρέφοντάς το. Είναι το κρύο που δεν φεύγει όσα ρούχα και να βάλεις και το ζαχαρόνερο που σε κρατάει όρθιο και κάνει μέχρι και τα πνευμόνια να παγώνουν σε κάθε γουλιά. Οι νωχελικές κινήσεις σε μια εθελούσια ασθένεια. Είναι το δέρμα που σταδιακά γίνεται πέτσα, τα κόκκαλα που μπορείς και πιάνεις και δεν ήξερες ότι υπάρχουν. Είναι να γερνάς σε λίγες εβδομάδες, η αγωνία για το πώς θα σε βρει η επόμενη μέρα και η απελπισία κάθε Παρασκευή πριν τον Γολγοθά του νεκρού χρόνου του Σαββατοκύριακου.

Είναι η απατηλή αίσθηση ότι αξίζει να δικαιωθείς και μόνο για το μαρτύριο που περνάς και η ιδιαίτερη αίσθηση ότι το μαρτύριο το αποφάσισες μόνος σου και η αντίφαση μεταξύ ζωής και αγώνα που δεν θα έπρεπε, και όμως, συγκρούονται.

Είναι ότι δεν μπορείς να τεμαχίσεις την ημέρα με τον τρόπο που κατεξοχήν, επί αιώνες τώρα, τεμαχίζεται, και η ταυτόχρονη σωματική αδυναμία που στερεί τη δυνατότητα για οποιαδήποτε δραστηριότητα. Καταδικασμένος στην απραγία το ένα τσιγάρο διαδέχεται το άλλο, αφού μόνο αυτό μπορεί να μετρήσει το χρόνο, να τον γειώσει, να σπρώξει τη μέρα και ο καπνός μόνο μπορεί να γεμίσει αυτό το πρωτόγνωρο κενό.

Είναι τα μεσημέρια που θαυμάζεις την ανθρώπινη δύναμη, τη διαύγεια, την ικανότητα να σκέφτεσαι καθαρά και να συζητάς σαν να μην τρέχει τίποτα και τα βράδια που πιστεύεις ότι μπορεί να μην ξυπνήσεις.

Τέλος είναι οι φωνές και τα συνθήματα των συντρόφων έξω από τη φυλακή που φτάνουν στα αυτιά σου και κυριολεκτικά χορταίνεις. Είναι όμως και η πικρή επίγευση που τελικά κυριαρχεί όταν οι πολιτικαντισμοί δεύτερης διαλογής, τελικά, κερδίζουν και το πένθιμο συμπέρασμα του πόσο εύκολα ένας ευγενικός αγώνας μπορεί να μετατραπεί σε θλιβερό παιχνίδι ηγεμονίας.

Δεκέμβριος 2015

ΑΓΩΝΕΣ ΣΤΗ ΦΥΛΑΚΗ: ΣΚΕΨΕΙΣ ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΤΗΝ ΑΠΕΡΓΙΑ ΠΕΙΝΑΣ ΤΟΥ ΑΝΤΩΝΗ ΣΤΑΜΠΟΥΛΟΥ

Από τη στιγμή που διαβαίνεις προς τα μέσα την πόρτα της φυλακής περνάει λίγος καιρός, μέχρι να συνειδητοποιήσεις ότι η ελευθερία σου έχει περιοριστεί σε απροσδόκητο βαθμό. Ειδικά αν είσαι άνθρωπος που μάχεται γι' αυτήν σου είναι ακόμα δυσκολότερο να αποδεχτείς ότι σε αυτό το ελεγχόμενο περιβάλλον της φυλακής δεν γίνεται να κατακτήσεις το παραμικρό, χωρίς να έχεις το ανάλογο υψηλό κόστος. Ως φυλακισμένος, μιας κι έχεις λιγότερα μέσα πίεσης στα χέρια σου για μια σπιθαμή ελευθερίας, πρέπει να πληρώσεις ακριβά. Όπως και έξω, έτσι και μέσα η δύναμη πηγάζει από την ικανότητα και όπως έξω η εργατική τάξη δεν νοείται ως τάξη όταν δεν έχει συνείδηση του εαυτού της ως τέτοια, έτσι και μέσα χωρίς συνείδηση, τα κοινά συμφέροντα από μόνα τους δεν δομούν κοινότητα. Με δεδομένη την κοινωνική νηνεμία, γίνεται κατανοητό γιατί οι αγώνες στη φυλακή έχουν μεγάλο κόστος, ειδικά όταν τους σηκώνουν λιγοστοί άνθρωποι. Άλλωστε όταν το τίμημα του αγώνα μοιράζεται στις πλάτες περισσότερων συνήθως είναι διαχειρίσιμο, όταν όμως κάποιοι λίγοι ή όταν κάποιος βγαίνει μπροστά μόνος του, τότε το τίμημα είναι δυσβάσταχτο. Στη φυλακή οι ατομικές αντιδράσεις, ελλείπει συλλογικής διεξόδου, είναι αυτές που κυριαρχούν. Για παράδειγμα, η πράξη του Ιλί Καρέλι, όπως και πολλών φυλακισμένων που φτάνουν στο αμήν, λογαριάζεται ως κορυφαία πράξη ατομικής αντίστασης. Το βάρος των συνεπειών της πράξης, εν προκειμένω του φόνου του δεσμοφύλακα, ήταν ανάλογο (βασανισμός και δολοφονία) από την υπηρεσία προς τον ίδιο τον Ιλί Καρέλι. Ωστόσο, το κέρδος, δηλαδή η τιμωρία που λειτουργεί ως παράδειγμα προς τους δεσμοφύλακες ώστε να σέβονται πιο πολύ τους κρατούμενους και η ανάδειξη της συνολικής αδικίας του ποινικού συστήματος είναι τα κέρδη που αποκόμισαν όλοι οι φυλακισμένοι. Αντίστοιχα, μπορεί να γίνει αντιληπτή η μεγάλη δύναμη που έχουν οι οργανωμένοι συλλογικοί αγώνες, ειδικά όταν βρίσκονται σε συμπόρευση με τους εκτός των τειχών. Άλλωστε, οι συνθήκες στις φυλακές δεν άλλαξαν από μόνες τους προς το καλύτερο. Οι κρατούμενοι επέλεξαν να μην ζουν «σαν ζώα» και το πέτυχαν, έως σήμερα, σε μεγάλο βαθμό. Το κόστος σε αίμα ήταν πάντα υψηλό.

Τα μέσα πάλης που έχεις ως κρατούμενος είναι τόσο περιορισμένα, με τα κύρια να μετριοούνται στα δύο δάχτυλα. Ένα μέσο αγώνα που πάντα το κράτος θέλει να αποφύγει είναι η εξέγερση. Ωστόσο, ανάλογη της δύναμης που έχει η εξέγερση είναι και η δυσκολία της, αφού απαιτεί μια κρίσιμη μάζα, ώστε να τη φέρει εις πέρας με επιτυχία. Αυτή η κρίσιμη μάζα δεν βρίσκεται εύκολα, ειδικά στις σημερινές συνθήκες που το μοντέλο καταστολής είναι πιο ύπουλο και ευέλικτο από το ωμότερο που επικρατούσε περίπου 10 χρόνια πριν. Η απεργία πείνας είναι η άλλη τολμηρή επιλογή. Η απεργία πείνας ενώ αποκαλύπτει το πραγματικό πρόσωπο του κράτους, συσπειρώνει ταυτόχρονα ευαισθητοποιημένες κοινωνικές ομάδες και ανθρώπους γύρω από τα αιτήματα που σε άλλη περίπτωση δεν θα τα στήριζαν με την ίδια θερμή. Αυτό το μέσο αγώνα αποτελεί βασικό όπλο στη φαρέτρα μας, που όμως κι αυτός είναι και ο λόγος της κρισιμότητάς του, αφού εμπεριέχει το στοιχείο της αυτοκαταστροφής με τελικά στάδια τις μόνιμες βλάβες ή τον θάνατο. Το γεγονός αυτό είναι που καλείται ο κάθε αγωνιστής και αγωνίστρια να λογαριάσει για να είναι έτοιμος/η να φτάσει στην ικανοποίηση των αιτημάτων του/της ή στον θάνατο. Στη μακροχρόνια απεργία πείνας στην Τουρκία, που διήρκεσε από το 2000 έως το 2007 ενάντια στις φυλακές τύπου F, έδωσαν τη ζωή τους 122 αγωνιστές και αγωνίστριες και 800 έμειναν με κάποιας μορφής αναπηρία. Ο δρόμος για να συνεχίσει να είναι αξιόμαχο αυτό το μέσο πάλης έχει κρατηθεί ανοιχτός από τους εκατοντάδες νεκρούς απεργούς πείνας σε όλον τον κόσμο. Από όσες και όσους τράβηξαν τον αγώνα μέχρι το τέλος. Αυτό είναι το πρώτο που πρέπει να λογαριάσεις όταν καλείσαι να πάρεις μια τέτοια απόφαση. Ότι δηλαδή ο δρόμος που θα πατήσεις έχει ανοίξει κυριολεκτικά με πτώματα και πρέπει να σταθείς αντάξιος και εσύ σηκώνοντας το βάρος της επιλογής σου, όποιο κι αν είναι αυτό. Αυτός είναι ο κύριος λόγος που η απόφαση για μια απεργία πείνας πρέπει να είναι καλά μελετημένη και ο αγώνας να είναι όσο γίνεται πιο συντονισμένος με τον αλληλέγγυο κόσμο, μέσα κι έξω από τα τείχη. Με άλλα λόγια, όταν κερδίζουμε στις απεργίες πείνας το οφείλουμε στους νεκρούς

και ανάπηρους που έχουν διαβεί ως το τέρμα τον δρόμο αυτόν. Η συνεπής στάση ως απεργός πείνας δεν είναι μόνο το ηθικό ζήτημα σεβασμού, αλλά και καθαρά στρατηγικό ώστε να μην απολέσει το μέσο αυτό τη σημασία του. Σε έναν τέτοιο αγώνα πρέπει να σταθμιστούν τα δεδομένα. Από τη μια η αποφασιστικότητα του απεργού και των ανθρώπων που θα τον στηρίξουν προσωπικά και πολιτικά και από την άλλη το πολιτικό κόστος και η δυνατότητα ελιγμών από πλευράς του κράτους. Όσο

περνάει ο καιρός και ο αγώνας συνεχίζεται, συσπειρώνονται αντίστοιχα οι δύο αντίθετες πλευρές και γίνονται ξεκάθαροι οι συσχετισμοί δύναμης. Η ικανότητα να προβλέψεις ως απεργός τους συσχετισμούς αυτούς είναι εξίσου σημαντική για την έκβαση του αγώνα, όσο και η αποφασιστικότητά σου.

Από την πρόσφατη απεργία που σηκώσαμε σχεδόν στο σύνολό μας οι πολιτικοί κρατούμενοι στην Ελλάδα στις 03 Μαρτίου 2015, μπορούν να βγουν πλήθος συμπερασμάτων. Έχουν άλλωστε καταγραφεί ενδελεχώς από το Δίκτυο Αγωνιστών Κρατουμένων στον απολογισμό του αγώνα και θεωρώ ότι θα άξιζε τον κόπο για όποιον θέλει να εξετάσει το ζήτημα λεπτομερώς να ανατρέξει εκεί. Ωστόσο, θα ήθελα να αναφέρω τις νίκες που καταφέραμε σε τακτικό επίπεδο μιας και πολλές φορές λόγω της πολιτικά αδικαιολόγητης, αλλά ηθικά αξιοσημείωτης μετριοφροσύνης δεν τις αναδεικνύουμε όσο θα έπρεπε.

Μετά την απεργία πείνας, η κάλυψη των φυσικών χαρακτηριστικών στις διαδηλώσεις δεν αποτελεί κακούργημα. Αν αυτό δεν είχε επιτευχθεί από τότε μέχρι σήμερα θα είχαμε δεκάδες διωκόμενους και καταδικασμένους συντρόφους. Ύστερα από μια σύλληψη δεν είναι πλέον τόσο εύκολο για τους μπάτσους να αποσπάσουν DNA με τη βία, πράγμα που (προς το παρόν) μπαίνει ανάχωμα σε ένα στάδιο βασανισμού αρχικά και ποινικής επιβάρυνσης αργότερα, του διωκόμενου. Αν αυτό δεν το είχαμε πετύχει, οι αρχές θα είχαν λάβει το DNA από πρόσφατα συλληφθέντες συντρόφους και συνοδοιπόρους επιβαρύνοντάς τους ποινικά, δεδομένης της ελαστικής αντιεπιστημονικής χρήσης των μειγμάτων DNA και σύγκρισης γενετικών τύπων από την ελληνική αστυνομία. Το γεγονός ότι καταργήθηκαν οι φυλακές τύπου Γ', χωρίς δεύτερες κουβέντες, από την τότε νεοεκλεγείσα συγκυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝ.ΕΛ. που έδειξε σε τι βαθμό τηρούσε τις υποσχέσεις τις προ και μετεκλογικά, έκλεισε ένα βασικό δρόμο προς την εξόντωση όλων των πολιτικών αλλά και ποινικών κρατουμένων. Το γεγονός ότι δόθηκε η έστω και προβληματική δυνατότητα αποφυλάκισης του αντάρτη της 17N Σάββα Ξηρού, παρόλη τη συστράτευση του αστικού μπλοκ για το αντίθετο, άσχετα αν ο ίδιος δεν τη δέχτηκε σύμφωνα με το σεβαστό σκεπτικό του, ήταν επίσης μια νίκη. Ταυτόχρονα, η αποφυλάκιση συγγενών συντρόφων καταδικασμένων με τον τρομονόμο, ύστερα από την απεργία που έφεραν εις πέρας κατά κύριο λόγο τα μέλη της ΣΠΦ (ο οποίος μπορεί συγκυριακά να ξεκίνησε παράλληλα με τον άλλο των υπολοίπων κρατουμένων, αλλά ταυτίστηκε σε πολλά σημεία, μιας και σε αυτές τις διώξεις αναγνωρίστηκε, εκτός των άλλων, η πολιτική σύνδεση και ο κοινός εχθρός), ήταν σημαντική νίκη. Τέλος, το γεγονός ότι αναδείχθηκαν στην πολιτική ατζέντα μας ο τρομονόμος 187Α και η ανάγκη κατάργησής του, όπως

και η αυθαίρετη χρήση του DNA ως στοιχείο, τα έθεσε ως αιχμιακά ζητήματα για συντρόφους και συλλογικότητες.

Όλα τα παραπάνω είναι άμεσα «υλικά κέρδη» αυτής της μάχης που, παρότι ο στόχος πολλών ήταν πιο μεγαλεπήβολος, παραμένουν πολύ σημαντικά. Αυτός ο αγώνας ανέδειξε και πολλά άλλα, μεταξύ των οποίων και αρνητικά, όπως ελλείψεις, λάθη, ακόμα και παιδιάστικες συμπεριφορές από διάφορα μέρη των άμεσα εμπλεκομένων. Από πλευράς μου θα ήθελα να αναφερθώ στη σημασία που έχει ένας βασικός παράγοντας που ορίζει τις πολιτικές αποφάσεις μας, ο οποίος ειδικά στον αναρχικό χώρο δεν μας απασχολεί πολλές φορές και που σχετίζεται με τα προαναφερθέντα αρνητικά. Αυτός αφορά την έμφαση που δίνουμε στα μεταξύ μας κοινά (όσα μας ενώνουν) ή στην έμφαση των μεταξύ μας διαφορών (όσων μας χωρίζουν). Αυτή η επιλογή ορίζει όλη την πορεία μας και ήταν καθοριστική και στην απεργία πείνας. Στην πρώτη περίπτωση, η ζύμωση και η συνδιαμόρφωση θρέφουν την αλληλεγγύη και τη συμπόρευση, στη δεύτερη περίπτωση εξασφαλίζεται η πολιτική (ή προσωπική) καθαρότητα, με τη διχόνοια και τις έριδες να βρίσκουν εύφορο έδαφος. Η επιλογή ανάμεσα στους δύο δρόμους είναι πολιτική απόφαση και τα αποτελέσματά της κρίσιμα.

Στον επαναστατικό χώρο, η κριτική σκέψη και η συνεργασία πρέπει να επικρατούν όχι ως παράδοση ή φετίχ, αλλά ως εργαλεία που εξασφαλίζουν την ίδια την πολιτική μας υπόσταση ως αναρχικοί. Όπως ακριβώς η επιλογή της οριζόντιας αντιεραρχικής οργάνωσης έναντι της εξουσιαστικής κεντροκοποιημένης οργάνωσης είναι το μέσο που χρησιμοποιούμε, ώστε να εξασφαλίζεται η αναρχική κατεύθυνση, στερώντας «θεσμικά» τη συσσώρευση δύναμης στα χέρια μιας μειοψηφίας. Αν κάτι μπορεί να διασφαλίσει την πορεία μας είναι το μονοπάτι, η δομή, οι κανόνες (πάντα εύπλαστοι και υπό κριτική ανάλυση) εντός των οποίων διαμορφώνουμε την πολιτική συμπεριφορά μας και όχι το αντίστροφο, μιας κι ένα υποκείμενο, όσο έμπειρο και αξιοσέβαστο και αν είναι, δεν είναι τέλειο και αλάνθαστο. Στα πλαίσια που οι οριζόντιες διαδικασίες ορίζουν, οι πολιτικές μας επιλογές πρέπει να γίνονται πρώτα με γνώμονα τα κοινά σημεία και τη συμπόρευση και όχι με γνώμονα τις διαφορές μας και την απομόνωση. Άλλωστε και μόνο αν αναλογιστούμε τι αναδεικνύει αυτός που σκοπό έχει τη διάσπαση του αντιπάλου του, εύκολα καταλήγουμε στο πιο πάνω συμπέρασμα. Divide et impera (διαίρει και βασίλευε) λέγανε από παλιά και όντως έτσι είναι. Όμως, τη διάσπαση σε όσο το δυνατόν μικρότερα μέρη την επιδιώκουμε για τον ταξικό εχθρό και όχι για εμάς τους ίδιους.

Δεκέμβριος 2015

ΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΝΑΞΑΚΗ

Ξεκινώντας, για να μιλήσω πρώτα απ' όλα για την απεργία πείνας, πρέπει να βρω τα αίτια που έδωσαν ύπαρξη σε μια τέτοια μέθοδο ως μέσο διαμαρτυρίας/πίεσης ώστε να μπορέσω να την κατανοήσω καλύτερα και κατ' επέκταση να την ερμηνεύσω στο σήμερα. Μόνο μετά απ' όλα αυτά μπορεί να γίνει κατανοητή η άποψη μου γι' αυτήν. Πηγαίνοντας πίσω στον χρόνο λοιπόν, μπορώ πρόχειρα να φανταστώ μια κατάσταση όπου ένας άνθρωπος (ή κάποιοι άνθρωποι) δεν θα είχε καμία άλλη δυνατότητα να εκφράσει την οργή του απέναντι στη καταπίεση που βίωνε λόγω του ότι όλοι οι άλλοι τρόποι θα είχαν αποκλειστεί με τον ένα ή τον άλλον τρόπο και γι' αυτό προέβη σ' αυτήν την κίνηση. Φαντάζομαι έναν άνθρωπο που εξάντλησε όλα τα ενεργητικά μέσα που είχε στη διάθεση του, μέχρι που κατέστη πρακτικά αδύνατο να κάνει οποιαδήποτε άλλη κίνηση πέρα απ' το να αρνηθεί τη χορήγηση τροφής. Προφανώς ο άνθρωπος αυτός βρισκόταν σε συνθήκη περιορισμού ή εγκλεισμού απ' τη στιγμή που δεν επέλεξε απλά να απομακρυνθεί απ' το πεδίο της καταπίεσης. Φαντάζομαι κιόλας ότι αυτός ο πρώτος

άνθρωπος δεν θα είχε καν τη δυνατότητα σωματικής κίνησης, μπορεί λόγω ξυλοδαρμών ή δεσίματος και τότε θα σκέφτηκε την έσχατη λύση, ώστε να αντιδράσει μ' ένα παθητικό αυτοκαταστροφικό τρόπο, ποντάροντας στον εκβιασμό των καταπιεστών του. Δεν μπορώ να εκτιμήσω εάν αυτός ο εκβιασμός ήταν συναισθηματικός ή ήταν καθαρά πρακτικός, αφού δεν ξέρω σε ποιά εποχή ακριβώς αναφέρομαι, αλλά τείνω προς το δεύτερο. Είμαι σχεδόν σίγουρος ότι ο πρώτος που το δοκίμασε βρήκε το θάνατο. Έτσι συμπεραίνω ότι ένας τέτοιος θάνατος κάποια στιγμή δεν θα βόλεψε τους καταπιεστές, υποθέτω για πρακτικούς λόγους (ίσως ήθελαν να τον χρησιμοποιήσουν για εργασία/δουλεία) που κολλάει καλύτερα στη λογική μιας αρκετά παλαιότερης εποχής. Αυτή η δυσaráσκεια της τότε εξουσίας πιθανόν μαθεύτηκε παραέξω και διαδόθηκε σαν γεγονός που ίσως αποτέλεσε και την αφετηρία για τη sporadική αναπαραγωγή του φαινομένου της απεργίας πείνας, ενώ παράλληλα με τον σταδιακό εκδημοκρατισμό κάποιων κοινωνιών, ένας τέτοιος θάνατος δεν θα βόλευε, όχι πλέον για πρακτικούς λόγους (για τους οποίους λογικά θα είχαν πάρει μέτρα μέχρι τότε), αλλά για ανθρωπιστικούς λόγους, με το διακύβευμα να φτάνει ακόμα και στον πυρήνα της καθεστωτικής ρητορικής, της δημοκρατίας, άρα και στις θέσεις των αξιωματούχων της.

Μαζί με την πρώιμη δημοκρατία και τα «δικαιώματα» της, άρχιζε δειλά-δειλά να δημιουργείται ζήτημα για το δικαίωμα στη ζωή των εχθρών της. Μια λογική αντίφαση που προκύπτει όταν ένα σύστημα εξουσίας (και κατ' επέκταση ανισότητας) κατοχυρώνει τη θέση του πάνω σε θεωρίες ισότητας. Φτάνοντας στο σήμερα, λοιπόν, στη συνθήκη των τελευταίων ετών στον ελλαδικό χώρο, μπορώ να διακρίνω τουλάχιστον έναν εκφυλισμό σε σχέση με την «εσχατοσύνη» που έδωσε ύπαρξη σ' αυτό το παθητικό μέσο. Βέβαια, η έννοια του «έσχατου» μπορεί να απέχει από λίγο έως πολύ, όπως είναι φυσιολογικό, στα πλαίσια της υποκειμενικότητας. Οπότε, η «έσχατη» λύση μπορεί να εκτιμηθεί και σαν τέτοια από ανθρώπους που δεν βιώνουν ακριβώς την ίδια κατάσταση. Όμως για να προχωρήσουμε παρακάτω πρέπει να προσπεράσουμε την υποκειμενικότητα και να συγκεκριμενοποιήσουμε τη συνθήκη στην οποία πάνω μπορούμε να μιλήσουμε. Ας μείνουμε στη συνθήκη της φυλάκισης γιατί η συνθήκη έξω απ' τη φυλακή δίνει πολλές άλλες δυνατότητες αντίδρασης που κάνει τουλάχιστον τον αναρχικό χώρο να μην επιλέγει το συγκεκριμένο μέσο εκτός φυλακής.

Είναι φανερό ότι η συχνότητα με την οποία επιλέγουν οι κρατούμενοι να κάνουν απεργία πείνας έχει μεγαλώσει και ιδίως αυτή των κρατουμένων που σχετίζονται με τον επαναστατικό χώρο στην Ελλάδα και όχι μόνο. Παράλληλα μεγαλώνει το φαινόμενο της συμβολικής απεργίας πείνας, αλλά και το ακόμα πιο πειστικό χρονικά μέσο, η απεργία δίψας. Για τη συμβολική απεργία πείνας (δηλαδή με προαποφασισμένη ημερομηνία λήξης) αλλά και για την αποχή συσσιτίου (που δεν έχει σχέση με την αρχική μορφή της απ' τη στιγμή που εδώ και πολλά χρόνια οι κρατούμενοι μπορούν να προμηθεύονται τρόφιμα και από άλλες πηγές πέρα απ' το συσσίτιο που μοιράζει η φυλακή) δεν θα μιλήσω γιατί πιστεύω ότι η συμβολικότητα τους υποβαθμίζει το ίδιο το περιεχόμενο και την ουσία μιας απεργίας πείνας, στην οποία μπαίνει ενέχυρο η ίδια η ζωή του απεργού ωσότου πετύχει τον σκοπό του. Όμως, ακόμα και στις συμβολικές περιπτώσεις όπως έχουμε δει, δημιουργείται πάλι κάποια πίεση εάν αυτές πάρουν δημοσιότητα. Αυτό που κάνει εντύπωση είναι η ευκολία με την οποία παίρνεται μια τέτοια σοβαρή απόφαση τα τελευταία χρόνια, και είμαι σίγουρος ότι αυτό σχετίζεται άμεσα με το γεγονός ότι, μιλώντας για την Ελλάδα, δεν υπάρχει καταγεγραμμένος θάνατος από απεργία πείνας που τουλάχιστον να γνωρίζουμε. Έτσι, απ' την άλλη, είναι εύκολο να καταλάβουμε ότι το κράτος αποκτά μια ανοχή απέναντι σε τέτοιες καταστάσεις. Βέβαια είναι γνωστό ότι η κρατική ανεκτικότητα μπαίνει σε συνάρτηση με τη δυναμικότητα των κοινωνικών αντιστάσεων που προκαλεί μια απεργία πείνας και την οποία υπολογίζει και «κοστολογεί» πολιτικά η εκάστοτε κυβέρνηση. Η δυναμικότητα των κοινωνικών αντιστάσεων συναρτάται και αυτή με τη «δημοκρατικότητα», την «ορθολογικότητα» και τη «ρεαλιστικότητα» του αιτήματος ή των αιτημάτων που θέτει ο απεργός. Από κει και πέρα είναι γνωστό ότι η εξέλιξη μιας απεργίας επηρεάζεται απ' την προϋπάρχουσα δημοσιότητα του απεργού

ή της υπόθεσης στην οποία εμπλέκεται, αλλά και απ' τους ευρύτερους κοινωνικούς αυτοματισμούς που δημιουργούνται και που πολλές φορές είναι ανεξέλεγκτοι, όπως φάνηκε στην περίπτωση του Ρωμανού. Ένας ακόμα παράγοντας επιρροής είναι οι δημόσιες παρεμβάσεις γονιών και δικηγόρων (εκκλήσεις προς την εξουσία τις περισσότερες φορές), άσχημος θα έλεγα γιατί οι λόγοι παρέμβασης τους είναι καθαρά ηθικοί/συναισθηματικοί ή επαγγελματικοί και αυτό που ασχημαίνει το σκηνικό με τέτοιου είδους παρεμβάσεις είναι το γεγονός ότι μπορούν να αποτραπούν από την αρχή.

Το καθαρά προσωπικό μου στίγμα τώρα. Δεν ξέρω αν είναι φανερό το αντιληψιακό μου χάσμα που με χωρίζει απ' το ζήτημα γύρω απ' την απεργία πείνας. Πρώτα απ' όλα η απεργία πείνας διεκδικεί κάτι απ' τον εχθρό, μια λογική που προσπαθώ διαρκώς να αποδομώ, βλέποντας τη σαν κάτι που ενδυναμώνει τον εχθρό, γιατί επιβεβαιώνει και αναπαράγει την εξουσία του. Επιπλέον, στις περιπτώσεις χρήσης του μέσου που έχω δει από κοντά έως τώρα στη φυλακή, δεν μπορώ να πω ότι τις βλέπω ακριβώς σαν «έσχατες» γιατί υπάρχουν και άλλες κινήσεις που μπορούν να γίνουν εδώ μέσα. Σίγουρα αυτές που σκέφτομαι επιφέρουν πιθανές νομικές και πειθαρχικές συνέπειες, πράγμα όμως που το παραβλέπεις όταν -θεωρητικά- έχεις φτάσει στα όρια σου. Παρ' όλα αυτά, επειδή κιόλας είμαστε περίπλοκοι μηχανισμοί και επειδή η υποκειμενικότητα κατέχει ιδιαίτερη θέση στη ζωή μας -πόσο μάλλον όταν βρισκόμαστε στα δύσκολα- δεν μπορώ να ξέρω πως θα αντιδρούσα αν έφτανα σε ένα πραγματικά ύστατο σημείο σύμφωνα με τη δική μου υποκειμενικότητα. Πέρα απ' όλα αυτά, το να θέτω πολιτικούς εκβιασμούς γενικά, αλλά και ειδικά, μέσω μιας απεργίας πείνας μού είναι συνειδησιακά πολύ βαρύ απ' τη στιγμή που αυτή περνάει μέσα απ' τα ανθρωπιστικά ένστικτα της κοινωνίας, τα οποία συμπεριλαμβάνονται στο απεχθές για την αντίληψη μου, πλαίσιο της δημοκρατίας. Η κοινωνία (σαν μορφή) και η δημοκρατία είναι τα απότοκα του διαρκούς εγκλήματος κατά του ζωικού και φυσικού κόσμου που λέγεται πολιτισμός. Αν είμαστε όμως κάτι, είμαστε πρώτα απ' όλα οι αντιφάσεις μας. Σε κάποιους μπορεί να φαίνεται μη-στρατηγικό να μιλάμε για τις αδυναμίες μας, όμως υπάρχει και κάτι το απελευθερωτικό σε μια τέτοια κίνηση. Δεν κολλάω να πω ότι ο δρόμος των αρνήσεων αποδείχτηκε πολύ πιο μοναχικός απ' ότι περίμενα. Δεν υπάρχουν συνοδοιπόροι και δεν βρήκα καν άτομα με κοινές επιθετικές διαθέσεις απέναντι στις καταστάσεις που μας πνίγουν. Οι «κοινοί κόσμοι» σίγουρα πάντως παραμένουν μια διαρκής αναζήτηση. Εδώ μέσα, στον κόσμο των προφανέστατων αντιστραμμένων νοημάτων, γίνονται κατά καιρούς μικρές ή μεγαλύτερες κινητοποιήσεις που κατά -φυλακίσιο- κανόνα πρέπει πάντα να περιλαμβάνουν συμβολικές κινήσεις, όπως περιέγραψα παραπάνω, σε κάποιες απ' τις οποίες έχω συμμετάσχει παρ' ότι δεν μου ταιριάζουν. Μια φορά έχω συμμετάσχει σε απεργία πείνας (το καλοκαίρι του 2014 για τις φυλακές τύπου Γ') για 8 μέρες στη μαζική απεργία πείνας των κρατουμένων και η αίσθηση μου γύρω απ' όλο αυτό ήταν αρκετά άσχημη, ενώ δεν ένιωθα ότι έκανα καν τίποτα το αγωνιστικό.

Σίγουρα δεν ήταν της προτίμησης μου αυτή η κίνηση και προφανώς προτιμώ άλλα μέσα πολύ δυναμικότερα. Από κει και πέρα όποιος πει ότι δεν έχει χάσει έστω και λίγο απ' την αξιοπρέπειά του στη φυλακή είναι απλά ψεύτης. Το θέμα είναι τουλάχιστον αυτή η χαμένη αξιοπρέπεια να μην βρίσκει χώρο στην αρνητικότητα απέναντι στη ρηξιακή στάση προς τη σωφρονιστική εξουσία, αλλά ούτε να βρίσκει χώρο στις εξουσιαστικές λογικές και συμπεριφορές πολλών ομάδων κρατουμένων, που καταπνίγουν την αυθόρμητη και πηγαία μαχητική αντιεξουσιαστική διάθεση άλλων. Κλείνοντας, θα έλεγα ότι η απεργία πείνας για μένα κατέχει μια θέση σ' αυτόν τον κόσμο, τη θέση της αναγκαιότητας μέσα στην οποία γεννήθηκε.

Καλή λευτεριά σε όλους μας.

Σεπτέμβριος 2015

Η απεργία πείνας κρύβει βαρύτητα. Βαρύτητα που προκύπτει από ένα συνδυασμό σωματικής εξασθένησης και καταβολής των απεργών, και των δράσεων/αντιδράσεων που δημιουργούνται. Οι δύο αυτοί παράγοντες συνήθως (όχι όμως πάντα και απαραίτητα) συνδέονται με ανάλογη σχέση.

Η αιχμηρότητα της πράξης που κρύβει μια απεργία πείνας δημιουργεί τομές τόσο στο εσωτερικό του χώρου μας, όσο και στο εσωτερικό των διαχειριστών της κρατικής εξουσίας. Κύριος στόχος κάθε απεργίας είναι η δημιουργία ρευμάτων στο κοινωνικό πεδίο. Μέχρι τώρα στην Ελλάδα η διαχείριση των απεργιών πείνας από το κράτος είναι σχετικά «ανώδυνη» (συγκριτικά με τα παραδείγματα που έχουν γράψει την ιστορία των απεργιών πείνας). Σπανίως απεργοί έχουν φτάσει σε πραγματικά κρίσιμα όρια, αν και αυτό φυσικά δεν αποτελεί κανενός είδους εγγύηση για την εξέλιξη μελλοντικών απεργιών. Αυτή η αποτροπή ακραίων καταστάσεων δεν οφείλεται σε κάποια ηθικά γνωρίσματα των θεσμικών λειτουργών. Η ηθική δεν είναι μια αυθύπαρκτη συνθήκη αλλά καθορίζεται από τους συσχετισμούς ισχύος στο πεδίο του πολέμου που διεξάγουμε. Αν δεν υπήρχε η έννοια του κόστους κανένα κράτος - και το ελληνικό - δεν θα είχε κανένα ενδιασμό να οδηγήσει τους απεργούς πείνας στο θάνατο. Και το πολιτικό κόστος ζυγίζεται και σε συνάρτηση με το αποτέλεσμα μιας μερικής υποχωρητικότητας στις απαιτήσεις των απεργών.

Επίσης σπανίως, ιδιαιτέρως τα τελευταία χρόνια μετά και το μεγάλο κύμα συλλήψεων αναρχικών, έχουν γίνει δεκτά τα αιτήματα μιας απεργίας πείνας στο σύνολό τους. Αυτό καταδεικνύει πως στη σύγκρουση που σηματοδοτεί μια απεργία πείνας αποζητείται εκατέρωθεν μια ισορροπία δυναμική μεν, εύθραυστη δε. Η ευθραυστότητα αυτής της ισορροπίας εξαρτάται από το επίπεδο του ανταγωνισμού που αναπτύσσεται κάθε φορά, δηλαδή από την οργάνωση, την αποφασιστικότητα και την επιμονή που η κάθε πλευρά υπερασπίζεται τις θέσεις της. Πολλά μπορεί να ειπωθούν για τον τρόπο που το κράτος (μιλώντας συγκεκριμένα για την Ελλάδα), ανεξάρτητα από το ποιος διαχειρίζεται την εξουσία κάθε φορά, αντιμετωπίζει τις απεργίες πείνας και κυρίως όσες προβάλλουν πολιτικά χαρακτηριστικά οδηγώντας σε πολιτική σύγκρουση και κοινωνική αναταραχή. Θεωρώ όμως πως κάτι τέτοιο θα πλάτειαζε και τελικά θα κούραζε, καθώς σε όλες τις απεργίες πείνας τόσο κατά την εξέλιξη τους, όσο (και κυρίως) μετά τη λήξη τους αυτό το θέμα έχει αναλυθεί επαρκώς κατά την άποψη μου. Αυτό που θεωρώ σημαντικότερο στο ζήτημα είναι μια ψύχραιμη ματιά στους τρόπους που εμείς αντιλαμβανόμαστε, σηματοδοτούμε και αναλύουμε τις απεργίες πείνας. Μια ματιά στις αδυναμίες μας που εμφανίζονται πιο καθαρά μετά από μια απεργία πείνας λόγω της πόλωσης που έχει προηγηθεί. Όπως οποιαδήποτε δράση μας έτσι και η απεργία πείνας έχει διττή υπόσταση. Δεν απαντάει μόνο σε χρόνια ή προκύπτοντα

ερωτήματα, αλλά ταυτόχρονα θέτει και ερωτήματα, για το ποιοί είμαστε, με ποιούς όρους οργανωνόμαστε, πώς πολεμάμε, τι σχέσεις δημιουργούμε με αφορμή κάποια περίοδο όξυνσης της σύγκρουσής μας με το κράτος. Και κάθε μια από αυτές και όλες τις υπόλοιπες ερωτήσεις που προκύπτουν δεν επιδέχεται μόνο μιας απάντησης, αφού κάθε ατομικό ή συλλογικό υποκείμενο τις προσλαμβάνει με διαφορετικό τρόπο.

Κάθε απεργία πείνας ξεκινάει με μια απόφαση που έχει μια διάσταση

βαθιά υπαρξιακή. Η συνεχής πάλη που διεξάγεται ανάμεσα στο σώμα και το μυαλό, ανάμεσα στη βούληση για αντίσταση και στο ένστικτο της επιβίωσης είναι μια πολύ ιδιαίτερη συνθήκη η οποία φθείρει τον απεργό, όχι μόνο σωματικά, αλλά και πνευματικά/συναισθηματικά. Ο οργανισμός ως ενιαίο σύνολο επηρεάζεται συνολικά από τη διαδικασία της απεργίας. Η πιθανότητα του θανάτου είναι κάτι που κάθε άνθρωπος που δεσμεύεται στην επαναστατική προοπτική έχει συνεχώς μπροστά του. Η απεργία πείνας, όμως, έχει την ιδιαιτερότητα πως ο θάνατος δεν φαντάζει μια ξεκομμένη, εν πολλοίς τυχαία ή απρόβλεπτη στιγμή, αλλά κατάληξη μιας πορείας με προδιαγεγραμμένο τέλος, με τις πιθανότητες μάλιστα να αυξάνουν με το πέρασμα του χρόνου. Το ίδιο το μέσο επίσης έχει μια ακόμη ιδιαιτερότητα. Αφ' εαυτού του δεν μπορεί να πλήξει το καθεστώς με κανέναν τρόπο.

Αν και ακούγεται αιρετικό, θεωρώ πως η απεργία πείνας είναι ένα εσωστρεφές, αυτοκαταστροφικό και ρεφορμιστικό μέσο αγώνα ανεξάρτητα από τη μαχητικότητα και την αποφασιστικότητα με την οποία διεξάγεται, ακόμα και αν φθάσει ως τον θάνατο του/των απεργού/ων. Ο ρεφορμιστικός κατ' αρχήν χαρακτήρας της απεργίας πείνας πηγάζει από την ίδια τη βάση εκκίνησής της, καθώς αποσκοπεί στο να ενδυναμώσει τη θέση μας σε μια διαπραγμάτευση, εκβιάζοντας τους κρατικούς φορείς. Και από τη στιγμή που μιλάμε για διαπραγμάτευση είναι αναμενόμενο πως θα υπάρξουν συμφωνίες, συμβιβασμοί, ακόμα και εκπτώσεις από τις αρχικές μας διακηρύξεις. Από τη στιγμή που απευθυνόμαστε –έστω και εκβιαστικά– στους κρατικούς φορείς ζητώντας την ικανοποίηση κάποιων αιτημάτων ουσιαστικά αναγνωρίζουμε τη θεσμισμένη εξουσία τους και τη δυνατότητα τους να παράσχουν κάποια λύση. Επίσης, κάθε απεργία επιζητά την ικανοποίηση κάποιων αιτημάτων εντός του δεδομένου πλαισίου, χωρίς να μπορεί να καταστρέψει ή έστω να υπερβεί τις εκ των προτέρων υφιστάμενες σχέσεις εξουσίας. Προωθεί ουσιαστικά μια καινούργια ισορροπία στην οποία μπορεί (ανάλογα με την εξέλιξη) να κερδίζουμε κάποιο έδαφος όσον αφορά την κοινωνική απεύθυνση, αντιλαμβανόμαστε όμως ταυτόχρονα τη δυνατότητα του κράτους να πιέζει και να αποσυμπιέζει μια κατάσταση ή αλλιώς τη δύναμη επιβολής που κατέχει στην ατομική ή συλλογική μας ζωή.

Η ουσιαστική όμως ιδιαιτερότητα μιας απεργίας πείνας, αυτή που μετασχηματίζει και τα υπόλοιπα χαρακτηριστικά της και αποτελεί την κινητήρια δύναμη της είναι ο τρόπος με τον οποίο θέτει τον απεργό από θέση αδυναμίας σε θέση ισχύος. Η αποφασιστικότητα (ή η απελπισία, ανάλογα τη σκοπιά θέασης) και η αυταπάτηση που κρύβει η απόφαση για απεργία πείνας συμπαρασύρει σε τροχιά δραστηριοποίησης ανθρώπους με λίγο έως πολύ διαφορετικές αντιλήψεις από τον απεργό δημιουργώντας κοινωνική κίνηση. Η λυρική-συμβολική εικόνα που αποκτά ο απεργός πείνας ως άνθρωπος που αναμετράται οικειοθελώς με τον θάνατο προκειμένου να αντιπαλέψει την «αδικία» του ολοκληρωτισμού αποτελεί τη υποδόρια (ή και εμφανή πολλές φορές) αφετηρία για την υποστήριξη μιας απεργίας πείνας. Ανάλογα με την αναφορές και τις αντιλήψεις η υποστήριξη αυτή μπορεί να εκκινεί από αλληλεγγύη, ανθρωπισμό, δικαιοσύνη, πολιτικό υπολογισμό, συναισθηματική συμπάθεια, συνήθεστερα δε από ένα κράμα αυτών. Και εδώ παρουσιάζεται η αντίφαση που πολλές φορές βιώνουμε ως χώρος με αφορμή τις απεργίες πείνας. Ενώ κάθε υποστήριξη που δεν εκκινεί από την αξιακή αναρχική αλληλεγγύη μας προκαλεί από αδιαφορία ως αποστροφή η κοινωνική πίεση που επιφέρουν είναι όχι μόνο επιθυμητή, αλλά απαραίτητη για την επίτευξη των τακτικών στόχων/αιτημάτων μιας απεργίας πείνας.

Το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελούν οι απεργίες πείνας μελών της RAF οι οποίες, απέναντι σε ένα εξαιρετικά σκληρό και συσπειρωμένο πολιτικό σύστημα, κινητοποιήσαν σταδιακά (και κυρίως μετά τον θάνατο του Χ. Μάινς) εκτός από αριστερές οργανώσεις διαφόρων αναφορών και κάποιους εφημέριους της καθολικής εκκλησίας αυξάνοντας έτσι κατά πολύ τη δυναμική τους και οδηγώντας το γερμανικό κράτος σε κάποιες μικρές υποχωρήσεις. Η υποστήριξη απεργιών πείνας από διάφορες πλευρές είναι μια διαδικασία ανεξάρτητη από τη θέληση του/των απεργού/ων, και άπτεται

των κοινωνικών αντανakλαστικών που αναπτύσσονται. Πάντα προκύπτει σαν ερώτημα το πώς τα προτάγματα μιας απεργίας πείνας θα μετασχηματιστούν ρηξιακά και συγκρουσιακά υπερφαλαγγίζοντας τις αφομοιωτικές προσεγγίσεις. Αυτό που μετουσιώνει την απεργία πείνας από μια αυτοκαταστροφική πορεία σε μια αιχμηρή επιλογή αγώνα (και κάποιες φορές σε ουσιαστική σύγκρουση) είναι η έννοια της αλληλεγγύης, το ζητούμενο κάθε αγώνα.

Η απεργία πείνας είναι ο τρόπος αγώνα που πιο ξεκάθαρα από οποιονδήποτε άλλο καταδεικνύει την αναγκαιότητα της εξάπλωσης και της διάχυσης. Η αλληλεγγύη συνδέει τους απεργούς με άλλους ανθρώπους που νιώθουν κομμάτι του ίδιου αγώνα, που μεταδίδουν τη φωνή τους, που δημιουργούν κοινό μέτωπο, που με τις δράσεις τους δημιουργούν ρωγμές στη διαχείριση της απεργίας από τους κρατικούς φορείς. Η αλληλεγγύη απελευθερώνει και διαχύει προτάγματα, ιδέες, προτάσεις, δημιουργεί κίνηση, την ίδια την ουσία της ζωής. Αυτό είναι και το κύριο επίδικο μιας απεργίας πείνας (και κάθε αγώνα γενικότερα) και από αυτό κρίνεται η επιτυχία της. Αν δεν υπάρχει η έννοια της αλληλεγγύης, της μαχητικής υποστήριξης μιας απεργίας πείνας ως μια στιγμή όξυνση της σύγκρουσης με την κρατική εξουσία πέρα και έξω από το υπάρχον θεσμισμένο πλαίσιο, τελικά ο τερματισμός της θα καταλήξει για ένα ευρύ φάσμα ανθρώπων, ως αποδοχή της εξουσίας των θεσμικών φορέων να διαφυλάττουν τα «ανθρώπινα δικαιώματα» ή τις «δημοκρατικές αξίες», ως «νίκη» μας στην καλύτερη περίπτωση ή «ήττα» στη χειρότερη. Αντί δηλαδή να υπονομευτεί η φύση και ο ρόλος του κράτους θα ενισχυθεί. Και αυτό είναι μια συνθήκη που εκτός των άμεσων αποτελεσμάτων δυσχεραίνει και την έναρξη της επόμενης απεργίας. Χωρίς τη μαχητική αλληλεγγύη, την αντίληψη που υπερβαίνοντας τα αιτήματα ή ακόμη και τους ίδιους τους απεργούς, μετασχηματίζει την απεργία πείνας από διεκδίκηση αιτημάτων σε αγώνα για ζωή, η απεργία καταλήγει μια αυτοκαταστροφική επιλογή, ένας «ιδιαίτερος τρόπος αυτοκτονίας» σύμφωνα με τη ρήση της Θάτσερ για τους απεργούς του IRA.

Οι αναρχικοί απεργοί πείνας δεν είναι οσιομάρτυρες ή ασκητές που βασανίζονται τώρα για να κερδίσουν αργότερα μια θέση σε κάποιο «επαναστατικό μαρτυρολόγιο». Ούτε αποτελούν εν δυνάμει αυτόχειρες. Η επαναστατική ιστορία είναι γεμάτη από παραδείγματα απεργών που ο θάνατος τους, τους μετέτρεψε σε «μάρτυρες». Κάθε κίνημα/οργάνωση εθνικοαπελευθερωτικού (ΕΤΑ, IRA, Παλαιστινιακές οργανώσεις, κ.τ.λ.) ή ταξικοαπελευθερωτικού προσανατολισμού (RAF, DHKR-C, GRAPO, κ.τ.λ.), βίαιη (όπως οι προαναφερόμενες) ή ειρηνική (κίνημα Γκάντι, Αφρικάνικο Εθνικό Κογκρέσο κ.α.) έχει το δικό της μαρτυρολόγιο από ανθρώπους που πέθαναν κατά τη διάρκεια πολύ σκληρών απεργιών. Παρόλη την συγκινησιακή φόρτιση όμως μια πεισιθάνατη προσέγγιση μας απομακρύνει από την ουσία μιας απεργίας πείνας. Από το πώς ενώ οι επιλογές μας αγκαλιάζουν τον θάνατο ταυτόχρονα να δημιουργούν κίνηση, δηλαδή ζωή. Οι τρόποι που η πραγματικότητα διαταράσσεται από τις δράσεις που προκαλεί μια απεργία πείνας είναι διαδικασία για να ζούμε την ιστορία σε παρόντα χρόνο και όχι παρελθοντικά ή μελλοντικά.

Ο πυρήνας του αναρχικού ξεπεράσματος της αρχετυπικής εικόνας του απεργού βρίσκεται στο ξεπέρασμα της πράξης του, της επιλογής της απεργίας πείνας μέσω άλλων πράξεων που τροφοδοτούνται από και συνδέονται με την απεργία αλλά και μεταξύ τους. Με αυτήν την έννοια όχι ο απεργός, αλλά η απεργία δεν βρίσκεται μόνο στο κελί της φυλακής ή στον θάλαμο του νοσοκομείου, αλλά κυρίως στις καταλήψεις, στις πορείες, στις συγκρούσεις, στους εμπρησμούς και όπου αλλού απλώνεται η αλληλεγγύη. Το αν η απεργία θα πετύχει και σε πιο βαθμό την ικανοποίηση των αιτημάτων που έχουν τεθεί είναι ένα ζητούμενο, μεγαλύτερο όμως είναι οι δρόμοι που έχουν ανοίξει για τη δημιουργία σχέσεων και τη διεύρυνση δεσμών, μέσω της αλληλεγγύης. Φυσικά, κάθε αγώνας λειτουργεί και αντίστροφα, διακόποντας δεσμούς και καταστρέφοντας σχέσεις, οπότε εκ των προτέρων δεν υπάρχει βεβαιότητα αν μια απεργία ή οποιοσδήποτε άλλος αγώνας θα λειτουργήσει προωθητικά ή υπονομευτικά σχετικά με την ενδυνάμωση της θέσης μας. Μόνο η δοκιμή και η πράξη στις πραγματικές συνθήκες μπορούν

να δώσουν την απάντηση κι αυτό είναι κάτι που φαίνεται όχι τόσο κατά τη διάρκεια του αγώνα, αλλά αρκετό καιρό μετά τη λήξη του. Σε βάθος χρόνου άλλωστε μπορούμε να αντιληφθούμε σφαιρικότερα τα αποτελέσματα μιας απεργίας πείνας. Οι πανηγυρισμοί ή οι οίμωγές περί «νίκης ή ήττας» αντίστοιχα, μετά το τέλος κάποιας απεργίας, αποκαλύπτουν και την επιφανειακότητα με την οποία αξιολογούμε ως χώρος τα πράγματα, εμμένοντας περισσότερο στη θεαματική τους αντανάκλαση και λιγότερο στο τι βάσεις έχουμε θέσει για να δώσουμε την επόμενη μάχη μας.

Η αναρχία είναι μια διαρκής προσπάθεια για την καταστροφή κράτους, καπιταλισμού και εξουσιαστικών σχέσεων. Σαν αναρχικοί λοιπόν αυτό είναι το μόνο που μπορούμε να ορίσουμε σαν νίκη. Μια διαδρομή στην οποία δεν μπορούμε να θέσουμε αρχή, μέση και τέλος, δεδομένης της ρευστότητας, της χαοτικότητας και του εύρους των συμπεριφορών και των αντιφάσεων που έχουμε, όχι μόνο σαν αναρχικοί αλλά κυρίως σαν άνθρωποι. Ή αφήνοντας τον Μαλατέστα να μιλήσει: «Στην αναρχία δεν θα φθάσουμε ούτε σήμερα, ούτε αύριο, ούτε ποτέ. Μπορούμε μόνο να πορευόμαστε προς αυτήν». Χρειάζεται να αντιληφθούμε πως τα δίπολα συσκοτίζουν και ποτέ δεν αποκαλύπτουν. Με την ψυχραιμία και την ασφάλεια που δίνει ο χρόνος που έχει παρέλθει μπορούμε να ρίξουμε μια ματιά στα πιο πρόσφατα (και χαρακτηριστικά) παραδείγματα απεργιών πείνας που βιώσαμε σαν χώρος. Είναι ενδεικτική η αδυναμία της ανάλυσης με βάση το δίπολο «νίκη/ ήττα» να αξιολογήσει ολοκληρωμένα την κατάσταση.

Ο Κώστας Σακκάς υποχρέωσε το κράτος σε αναδίπλωση και κέρδισε την έξοδό του από τη φυλακή σπώντας το φασιστικό μέτρο της επ' αόριστο κράτησης που επιχειρούνταν να επιβληθεί σε κάποιους από τους κατηγορούμενους. Η απεργία πείνας του Κώστα δημιούργησε ένα πολύ δυνατό κίνημα αλ-

ληλεγγύης. Λίγους μήνες μετά την αποφυλάκισή του, η κατασταλτική πίεση είχε γίνει τόσο ασφυκτική που ο Κώστας πέρασε στην παρανομία, μια ιδιαίτερη συνθήκη που τον απομακρύνει από το κοινωνικό/πολιτικό περιβάλλον και την αλληλεπίδραση που ασκείται από αυτήν τη σχέση. Άλλο παράδειγμα είναι η απεργία πείνας του Σπύρου Στρατούλη, ο οποίος διεκδίκησε την παύση της δίωξης που του είχε ασκηθεί στερώντας του την άδεια στον 21ο χρόνο φυλάκισης. Ο Σπύρος κέρδισε, όχι μόνο αυτό, αλλά τη μετατροπή των κατηγοριών σε πλημμεληματικού τύπου για τη συντριπτική πλειοψηφία των κατηγορούμενων. Κέρδισε δηλαδή παραπάνω από όσα αρχικά διεκδικούσε, δίνοντας ταυτόχρονα κι έναν πολιτικό αγώνα για την αποτίναξη του «τρομονόμου» από την υπόθεση «στέκια Θεσσαλονίκης». Παρόλο όμως που οι κατηγορίες μετατράπηκαν σε πλημμελήματα, η φυλακή εξακολουθούσε να αρνείται στον Σπύρο τη χορήγηση της άδειας ενεργοποιώντας το «παραθυράκι» του υποκειμενικού κριτηρίου που κάθε νόμος κρύβει. Η απεργία του Νίκου Ρωμανού ήταν αυτή που έκανε την μεγαλύτερη αίσθηση τα τελευταία χρόνια. Ο Νίκος κέρδισε κάτι που δεν προβλεπόταν καν μέχρι τότε, τη χορήγηση εκπαιδευτικής αδείας σε υπόδικους. Παρόλα αυτά μέχρι την ώρα που γράφεται αυτό το κείμενο άδεια δεν έχει πάρει, λόγω του υποκειμενικού κριτηρίου που ενεργοποιήθηκε και σε αυτή την περίπτωση και παρόλη τη ρύθμιση για το «βραχιολάκι» που παρουσιάστηκε ως «σολομώντειος λύση». Η πρόσφατη απεργία πείνας των μελών της Συνωμοσίας Πυρήνων της Φωτιάς θεωρητικά οδήγησε στην αποφυλάκιση των συγγενικών τους προσώπων, πρακτικά όμως χρειάστηκε και δεύτερη απεργία πείνας για τον ίδιο λόγο και επιβολή βαρύτατων περιοριστικών όρων στους συγγενείς που αποφυλακίστηκαν. Τέλος, η οριοθέτηση της αυθαίρετης και βίαιης λήψης του DNA που κερδήθηκε στα χαρτιά μετά την απεργία πείνας των πολιτικών κρατουμένων του Δ.Α.Κ. καταστρατηγήθηκε στην πράξη από εισαγγελικές διατάξεις. Όλα τα παραπάνω καταδεικνύουν τα θολά όρια μεταξύ «νίκης» και «ήττας».

Η απολυτότητα ίσως να είναι πολύ χρήσιμη στα συνθήματα και τις διακηρύξεις μας, αλλά αποδεικνύεται καθ' όλα άχρηστη όσον αφορά στον προσδιορισμό της θέσης μας σε βάθος χρόνου. Η μόνη ουσιαστική συνθήκη που μπορούμε να θεωρήσουμε «νικηφόρα» σε μια απεργία πείνας είναι αν μπορέσουμε να υπερβούμε το πλαίσió της, τα αιτήματά της, τις προσωπικές ενστάσεις και αναστολές και εν τέλει τα ίδια τα υποκείμενά της, τους απεργούς, και να κεφαλαιοποιήσουμε τη δυναμική που αναπτύσσεται σε επόμενες μάχες (όχι απαραίτητα απεργίες). Η εμπειρία της μάχης, τα συμπεράσματα της αυτοκριτικής, η παρακαταθήκες που αφήνει ο αγώνας είναι η νίκη μας. Αντίστοιχα, η «ήττα» μας ορίζεται από το κατά πόσο αποτυγχάνουμε να θέσουμε τα παραπάνω.

Σε μια πολύπλοκη και εξελισσόμενη πραγματικότητα που συντίθεται από εξάρσεις και υφέσεις της έντασης στη σύγκρουση που διεξάγουμε με διαφόρους τρόπους ενάντια στην αλλοτρίωση που γεννά η κυριαρχία κράτους και κεφαλαίου σε όλους τους τομείς της ύπαρξης μας (ηθικό, πνευματικό, βιολογικό, οικονομικό, πολιτικό) η χρήση στρατιωτικής ορολογίας για «νίκες» ή και «ήττες», όχι μόνο μας αποπροσανατολίζουν, αλλά «κρύβει κάτω απ' το χαλάκι» την ίδια την ουσία του αγώνα μας. Πως αυτός δεν αποτελεί μια αλυσίδα με κρίκους στη σειρά ή έναν τοίχο όπου τα τούβλα στοιβάζονται ομοιόμορφα, αλλά ένα ψηφιδωτό όπου κάθε ψηφίδα βρίσκεται σε αλληλεπίδραση με όλες τις υπόλοιπες για να παράξει ένα τόσο πολύπλοκο αποτέλεσμα, όσο η πραγματικότητα που μας περιβάλλει. Κάθε ψηφίδα σε αυτό το ψηφιδωτό, κάθε στιγμή στο χρονικό συνεχές, κάθε επιμέρους αγώνας που δίνουμε κρύβει κάτι από τα «σωστά» και τα «λάθη» του παρελθόντος, από τη δύναμη και τις αδυναμίες παλαιότερων αγώνων και ταυτόχρονα μπολιάζει το παρόν και το μέλλον με τα δικά του ξεχωριστά χαρακτηριστικά, κρύβοντας στις σχέσεις που δημιουργεί το σπέρμα του ξεπεράσματος όχι μόνο του παρελθόντος, αλλά και του εαυτού του. Μόνο υπό αυτό το πρίσμα μπορούμε να συνδέσουμε τους αγώνες μας δικαιώνοντας και τον διαχρονικό Ηράκλειτο πως «εν πάντα είναι» (=όλα είναι ένα). Και υπό αυτό το πρίσμα μπορούμε να αντιληφθούμε πως η αναγωγή των διαφορετικών σκεπτικών και αντιλήψεων σε παράγοντες άγονης και ρηξιακής διαφωνίας με αφορμή μια απεργία πείνας (είτε οτιδήποτε άλλο) μας αποδυναμώνει συνολικά.

Η αναγνώριση πως παρ' όλες τις ενδεχόμενες διαφωνίες για τον χρόνο, τον τρόπο, την οργάνωση και άλλα στοιχεία που συνθέτουν μια δράση, αυτή στρέφεται ενάντια στις εχθρικές συνθήκες που μας περιβάλλουν, μπορεί σε ένα βαθμό να μας απεγκλωβίσει πολιτικά και να μας ενδυναμώσει συλλογικά, ώστε να είμαστε ακόμα πιο καίριοι, ουσιαστικοί και επικίνδυνοι στους αγώνες που δίνουμε.

Αυτές είναι οι νίκες μας και η απουσία τους είναι οι ήττες μας.

Δεκέμβριος 2015

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΤΗΣ ΟΜΙΛΙΑΣ ΤΟΥ FERHAT ERTURK ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΠΟΥ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΗΚΕ ΣΤΟ Κ-ΒΟΞ ΣΤΙΣ 5 ΙΟΥΛΙΟΥ 2013 ΓΙΑ ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΑΠΑΓΩΓΕΣ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ

Το 1998 ήμουν συγγενής φυλακισμένης, καθόσον η αδερφή μου ήταν πολιτική κρατούμενη. Επειδή ήταν στη φυλακή, για να συμπαρασταθώ στους πολιτικούς κρατούμενους, συμμετείχα και εγώ στον αγώνα και γι' αυτό τον λόγο φυλακίστηκα και εγώ. Κατά τη σύλληψη μου, ήμουν τότε 17 χρόνων, οι αστυνομικοί με βασάνισαν πολύ σκληρά.

Πριν από τη συμμετοχή μου στον αγώνα για τους πολιτικούς κρατούμενους, είχα επηρεαστεί έντονα από την απεργία πείνας που είχαν κάνει το 1996 σε όλες τις φυλακές της Τουρκίας και κατά την διάρκεια της οποίας είχαν χάσει τη ζωή τους 12 πολιτικοί κρατούμενοι. Οι εικόνες αυτές, που έχουν μείνει στο μυαλό μου, με στήριξαν στον επαναστατικό αγώνα και ήταν ένας από τους λόγους συμμετοχής μου σε αυτόν. Τότε, γνώρισα για πρώτη φορά τις φυλακές της Τουρκίας. Φυλακίστηκα για πρώτη φορά.

Στην Τουρκία τους πολιτικούς κρατούμενους τους λέμε Ελεύθερους Αιχμάλωτους. Έτσι τους ονομάζουμε. Και έτσι γνώριζε ο κόσμος τους πολιτικούς κρατούμενους και την ιστορία τους. Μέχρι να φυλακιστώ δεν είχα καταλάβει για ποιο λόγο το κράτος ήθελε να φτιάξει τα λευκά κελιά. Ήταν τιμή για μένα να είμαι ανάμεσα στους Ελεύθερους Αιχμάλωτους. Ήταν τιμή για μένα που ήμουν ανάμεσα στους πολιτικούς κρατούμενους. Εκεί, μέσα στη φυλακή ξαναγεννήθηκα.

Η ιστορία των Ελεύθερων Αιχμαλώτων ξεκίνησε το 1984. Μετά από ένα διάστημα μετά τη χούντα ήθελαν να επιβάλουν στολή φυλακής. Κατά τη διάρκεια της απεργίας πείνας μέχρι θανάτου κατά της στολής αυτής, 4 σύντροφοι έπεσαν ηρωικά. Από τότε το κράτος συνεχώς κάνει επιθέσεις στις φυλακές, προσπαθώντας με αυτόν τον απάνθρωπο τρόπο να υποτάξει τους πολιτικούς κρατούμενους. Ούτε κάναμε πίσω, ούτε το κεφάλι σκύψαμε ποτέ. Εξ αιτίας αυτής της αντίστασης των πολιτικών κρατουμένων του 1996, ανεστάλη το άνοιγμα των λευκών κελιών στην πόλη Eskisehir, το οποίο όμως πραγματοποιήθηκε το 2000 κατόπιν εντολής της Ευρώπης.

Στις φυλακές οι αγώνες μας ήταν συνεχείς, χωρίς ανάπαυλα. Για να φιμώσει τον αγώνα μας το κράτος πραγματοποίησε σκληρές επιθέσεις, χωρίς όμως να έχει την αναμενόμενη γι' αυτό επιτυχία. Αντίθετα, όποιος κρατούμενος απελευθερωνόταν συνέχιζε και έξω πιο δυναμικά τον αγώνα του. Επειδή αυτός ο αγώνας ήταν μια μορφή ψυχολογικού αγώνα μεταξύ των αγωνιστών και του κράτους, σκοπός του ήταν, με αυτές τις επιθέσεις στις φυλακές, η υποταγή των κρατουμένων. Επί πλέον βασικός στόχος του ήταν να σταλεί μήνυμα στους έξω, ότι οι αγωνιστές μέσα στις φυλακές πττήθηκαν.

Από τη δεκαετία του '80 μέχρι το 2000 οι επιθέσεις στις φυλακές ήταν ασταμάτητες. Το 1995 στη φυλακή Diyarbakir 10 άτομα μέσα σε μια μέρα έχασαν, μετά από σκληρά βασανιστήρια, τη ζωή τους και στην πόλη της Σμύρνης, στη φυλακή Μπούτζα, 3 άτομα. Το 1996 στη φυλακή Umraniye της Ίστανμπουλ, με τον ίδιο τρόπο δολοφονήθηκαν 4 άτομα. Πριν φτάσουμε στο 2000, ήτοι το Σεπτέμβριο του 1999, ο στρατός επετέθη στην κεντρική φυλακή της Άγκυρας με διάφορα όπλα. Βασάνισαν άγρια τους κρατούμενους. Άλλοι κάρκιναν από χημικά και άλλοι σφαγιάστηκαν με πριόνια, συνολικά 10 άτομα. Υπήρξαν και πάρα πολλοί τραυματίες. Αυτή η σφαγή ήταν ένα μήνυμα προς όλους τους πολιτικούς κρατούμενους και είχε ως στόχους τον τερματισμό της αντίστασης κατά της εξουσίας και τη δημιουργία των λευκών κελιών.

Από κει και πέρα, βήμα-βήμα, συνεχίστηκε η επίθεση και τα Μ.Μ.Ε. έκαναν προπαγάνδα, ότι οι φυλακές είναι χάλια κ.λπ. και ως λύση προτάθηκε η απομόνωση των κρατουμένων, δηλαδή οι φυλακές τύπου F. Τότε, που ήμουν και εγώ φυλακισμένος, από πληροφορίες έμαθα για τα βασανιστήρια που περνούσαν οι φυλακισμένοι στις άλλες φυλακές. Από την αρχή της αντίστασης ήταν βέβαια μαζί μας οι οικογένειες των πολιτικών κρατουμένων που ξεκίνησαν καμπάνια αλληλεγγύης και στήριξης με διάφορες εκδηλώσεις σε όλη τη χώρα. Επίσης σ' αυτήν την καμπάνια συμμετείχαν καλλιτέχνες, καθηγητές κλπ. Από όλον τον κόσμο υπήρξε μεγάλη στήριξη.

Παράλληλα κατά την περίοδο αυτή, εμείς οι πολιτικοί κρατούμενοι συζητούσαμε μεταξύ μας για την πολιτική κατάσταση και για τη μορφή του αγώνα μας μέσα στις φυλακές, αλλά και για το κατά πόσο ο καθένας ήταν έτοιμος για ένα μακροχρόνιο σκληρό αγώνα. Δεν αφήσαμε κανένα θέμα χωρίς συζήτηση. Ήταν σαν μάθημα για μας οι συζητήσεις αυτής της περιόδου. Ήταν προετοιμασία απέναντι στην επίθεση την οποία περιμέναμε από το κράτος. Σκεφτήκαμε τι έχουμε στα χέρια μας και πώς αυτό μπορούμε να το χρησιμοποιήσουμε σαν όπλο. Τότε στη φυλακή που ήμουν, τη φυλακή Umraniye, ήμασταν περίπου 400 άτομα. Πάνω από 100 άτομα ήταν έτοιμα να ξεκινήσουν απεργία πείνας μέχρι θανάτου. Έτσι, τον Οκτώβρη του 2000 ξεκινήσαμε απεργία πείνας. Συνεχίσαμε την καθημερινή ζωή μας, με συζητήσεις και ανταλλαγή εμπειριών, γνωρίζοντας βέβαια τον σκοπό του κράτους και το τι θα συνέβαινε.

Εμείς, σαν πολιτικοί κρατούμενοι του DHKP-C (Επαναστατικό Απελευθερωτικό Κόμμα Μέτωπο), ξεκινήσαμε αυτήν την αντίσταση. Είχαμε καλέσει όλες τις πολιτικές οργανώσεις να δηλώσουν συμμετοχή στην απεργία πείνας, ώστε να στείλουμε ένα συλλογικό μήνυμα προς το κράτος. Σε αυτή την απεργία πείνας συμμετείχαν μαζί με εμάς, άλλες 2 οργανώσεις, δηλαδή ήμασταν συνολικά 3 οργανώσεις. Οι περισσότερες πολιτικές οργανώσεις είχαν προτείνει ότι η απεργία πείνας θα έπρεπε ξεκινήσει μετά τη μεταφορά των κρατουμένων στα λευκά κελιά. Μετά τις 45 μέρες απεργίας πείνας, μετατρέψαμε την απεργία μας, σε απεργία πείνας μέχρι θανάτου. Στη φυλακή Umraniye που βρισκόμουν, στην αρχή συμμετείχαν 15 άτομα στην απεργία πείνας. Σε κάθε φυλακή ο αριθμός ήταν διαφορετικός. Όταν ξεκίνησε απεργία πείνας η πρώτη ομάδα, μέχρι θανάτου, οι υπόλοιποι σταμάτησαν για 10 μέρες. Μετά τη διακοπή η δεύτερη ομάδα, που ήμουν και εγώ μέσα, ξεκίνησε και αυτή απεργία πείνας μέχρι θανάτου. Όταν φτάσαμε στην 60η μέρα, στις 19 Δεκέμβρη του 2000 ξεκίνησε σε 20 φυλακές επιχείρηση επίθεσης. Το κράτος είχε ανακοινώσει ότι η επιχείρηση αυτή πραγματοποιείται για τη σωτηρία των απεργών πείνας.

Στη φυλακή που ήμουν εγώ η επίθεση κράτησε πολύ καιρό, 4 μέρες. Ξεκίνησε περίπου στις 4πμ. Ξυπνήσαμε από τις σφαίρες και τις βόμβες. Οι σύντροφοί μας μετέφεραν εμάς τους απεργούς πείνας σε έναν πιο ασφαλή χώρο. Σε ένα θάλαμο ήμασταν περίπου 200 άτομα. Οι ειδικές δυνάμεις είχαν ανέβει στις ταράτσες. Αφού τις τρύπησαν, μπήκαν μέσα στους θαλάμους και έριξαν χημικά. Αυτό το χημικό έκαιγε το ακάλυπτο από ρούχα δέρμα. Χρησιμοποίησαν διάφορα χημικά. Αργότερα μάθα-

με τι ήταν αυτά. Ήταν αποφασισμένοι να ρίξουν τις χημικές βόμβες σε κλειστούς χώρους, εκεί όπου υπήρχαν άνθρωποι. Με τα χημικά ο άνθρωπος δεν μπορεί να σκεφτεί καθόλου, δεν μπορεί να δει τίποτα και χάνει τις αισθήσεις του. Χάνει τον έλεγχο, δεν μπορεί να σταθεί όρθιος, ούτε να σκεφθεί μπορεί. Νεκρός έπεσε ο σύντροφος Αχμέτ Ιμπιλι και άλλοι σύντροφοι. Ο σύντροφος Αχμέτ Ιμπιλι θυσίασε τη ζωή του. Οι πολιτικοί κρατούμενοι είχαν ανακοινώσει, ότι αν ξεκινήσει επίθεση οι απεργοί θα αυτοπυρποληθούν. Ο Αχμέτ Ιμπιλι, ο σύντροφος που ήταν υπεύθυνος των απεργών πείνας, έριξε πάνω του κάτι εύφλεκτο, βγήκε από το διάδρομο προς τα έξω και είπε «Σας αγαπάω. Μέχρι τώρα, ό,τι είπαμε το κάναμε, ό,τι κάναμε το υπερασπιστήκαμε...». Μας αποχαιρέτησε και βγήκε έξω. Φώναξε στους στρατιώτες «Σταματήστε την επίθεση, αλλιώς θα αυτοπυρποληθώ». Έβαλε φωτιά και συνέχισε να τρέχει προς αυτούς. Αμέσως τον

πυροβόλησαν. Αυτήν την εικόνα δεν μπορώ να την ξεχάσω. Κάθε μέρα γκρέμιζαν τους τοίχους και εμείς μαζευόμασταν προς τα πίσω. Δώσαμε βέβαια μάχες, όσο μπορούσαμε.

Οι στιγμές που ζήσαμε είναι απεριγράπτες. Μια κρατούμενη μιας άλλης οργάνωσης μας φώναζε απ' έξω να σταματήσουμε και να παραδοθούμε. Της απαντήσαμε όπως έπρεπε. Αφού μας έβγαλαν από κει με βασανιστήρια, μας πήραν και μας έβαλαν σε κλούβες. Κάποιοι σύντροφοι που προσπάθησαν να μας σώσουν, δολοφονήθηκαν εν ψυχρώ. Μπροστά στα μάτια μου οι περισσότεροι σύντροφοι μου τραυματίστηκαν και 3 σύντροφοι έπεσαν νεκροί. Σε όλες τις φυλακές, συνολικά, έπεσαν 28 πολιτικοί κρατούμενοι νεκροί. Μεταφερθήκαμε σε λευκά κελιά. Σε όλη τη διαδρομή, από τη φυλακή μέχρι τα λευκά κελιά μας βασάνιζαν. Συνεχίστηκαν τα βασανιστήρια και στην είσοδο της φυλακής. Μέχρι το πρωί μας είχαν με χειροπέδες. Μας πήρανε κατά ομάδες και μας έβαλαν στα κελιά, όπου μας βασάνιζαν με κάθε τρόπο. Τις 2 πρώτες μέρες τα βασανιστήρια ήταν βαριά για να μας λυγίσουν και να σταματήσουμε την απεργία πείνας. Γι' αυτόν τον λόγο μας βασάνιζαν. Αλλά εμείς δεν σταματήσαμε, συνεχίσαμε. Επί δύο μέρες δεν μας έδωσαν τίποτα. Μας άφησαν, στην αρχή του Χειμώνα, με κρύο φοβερό, εντελώς γυμνούς, χωρίς ρούχα, χωρίς σκεπάσματα, χωρίς στρώματα. Μας άφησαν χωρίς ζάχαρη, νερό και αλάτι. Χρησιμοποίησαν τα πάντα σαν εργαλεία βασανισμού. Συνέχισα στο κελί μου περίπου 160-170 μέρες την απεργία πείνας, μέχρι που έχασα τις αισθήσεις μου. Είχαμε κάνει αίτηση εάν χάσουμε τις αισθήσεις μας να μην γίνει υποχρεωτική σίτιση. Στην συνέχεια μας μετέφεραν για ιατρική περίθαλψη. Με αυτές τις μεταφορές ήθελαν να μας απομονώσουν. Στο νοσοκομείο γινόταν υποχρεωτική σίτιση. Απερίγραπτο βασανιστήριο. Εξ αιτίας αυτής, πολλοί απεργοί πείνας έχουν αθεράπευτα προβλήματα αναπηρίας. Μετά την υποχρεωτική σίτιση, απλώς μας πέταξαν έξω από τις φυλακές. Δηλαδή ήμασταν ελεύθεροι, αλλά ήμασταν σαν νεκροί. Δεν θυμόμουν τίποτα, ούτε την οικογένεια μου, ούτε τους φίλους μου, κανέναν. Μέχρι σήμερα δεν μπορώ να θυμηθώ πώς μεταφέρ-

θηκα στο νοσοκομείο, ούτε τι έγινε εκεί, ούτε για ποιο λόγο βρέθηκα έξω από τη φυλακή.

Βέβαια είχαν ένα σκοπό που μας πέταξαν έξω από τις φυλακές. Αυτή δεν ήταν αποφυλάκιση. Ήταν για να σπάσουν την αντίσταση, να σταματήσουν την απεργία πείνας. Αυτός ήταν ο στόχος τους. Το μήνυμα ήταν: «Σας αφήνω έξω, είσαστε σαν νεκροί. Σκεφτείτε και σταματήστε την απεργία πείνας». Τότε έκαναν απεργία πείνας έξω απ' τις φυλακές και οι γονείς των πολιτικών κρατουμένων στην περιοχή Kÿzÿk Armutlu. Μετά την αποφυλάκισή μας, πήγαμε και εμείς εκεί που βρίσκονταν οι γονείς απεργοί πείνας. Μόλις φτάσαμε στην περιοχή πληροφορηθήκαμε ότι μια συντρόφισσα είχε πέσει νεκρή. Ήταν η Zehra Kulaksiz, μόλις 23 ετών. Η μικρότερη αδελφή της, η Canan Kulaksiz είχε πέσει μάρτυρας πιο πριν, εκεί στην περιοχή Kÿzÿk Armutlu. Σε όποιον από εμάς τους πολιτικούς κρατούμενους του DHKP-C όταν βγαίναμε έξω επανερχόταν η μνήμη του, συνέχιζε την απεργία και έξω απ' τις φυλακές. Έξω από τις φυλακές, μαζί οι συγγενείς μας και εμείς, ήμασταν 20 απεργοί πείνας. Την περιοχή Kÿzÿk Armutlu, όπου συνεχιζόταν η απεργία πείνας, τη στοχοποίησε το κράτος μέσω των Μ.Μ.Ε.. Επιτέθηκε και εδώ, όπως και στις φυλακές. Από πυροβολισμούς και χημικά έπεσαν νεκροί σύντροφοι. Συνολικά δολοφονήθηκαν 4 άτομα, δυο απεργοί πείνας και δύο σύντροφοι που τους συνόδευσαν. Συνέχισα την απεργία πείνας στην περιοχή αυτή και εγώ, επί 3 μήνες περίπου. Μετά την επίθεση μας συλλάβανε, μας μετέφεραν στα τμήματα, μας βασάνισαν και μετά από εκεί μας μετέφεραν στα νοσοκομεία. Στα νοσοκομεία μας έκαναν υποχρεωτική σίτιση με λανθασμένο τρόπο. Παρ' όλα αυτά η απεργία πείνας συνεχιζόταν. Από την άλλη, το κράτος συνέχεια ενοχλούσε τις οικογένειες μας και προσπαθούσε να πιέσει τους συγγενείς μας να παρέμβουν για να σταματήσουμε την απεργία πείνας. Ταυτόχρονα η αδερφή μου στη φυλακή συνέχιζε την απεργία πείνας, ώσπου έπεσε νεκρή.

Πολλές φορές δεν μπορούσαμε να πάρουμε ούτε τα θύματά μας από τις φυλακές ή απ' τα νοσοκομεία. Πολλές φορές προσπάθησαν να εμποδίσουν να γίνουν οι κηδείες των ηρώων από τους συναγωνιστές, ώστε να αποτρέψουν τις διαμαρτυρίες, διαδηλώσεις και τα αγωνιστικά αιτήματα. Με κάθε τρόπο προσπάθησαν να μας εμποδίσουν να πάρουμε και την αδερφή μου, για να μην γίνει η κηδεία, όπως αρμόζει σε μια αγωνίστρια. Το κράτος συνεχεί έκανε προπαγάνδα κατά των πολιτικών κρατουμένων. Ακόμα και τώρα, πρόσφατα στις μέρες μας, ψηφίζουν νέους νόμους ώστε να συνεχίζει ανενόχλητη η αστυνομία τις δολοφονίες κατά των αριστερών, αλλά και γενικά κατά κάθε διαμαρτυρόμενου. Η αστυνομία μόνη της θα μπορεί πλέον να αποφασίζει και να συλλαμβάνει ανθρώπους. Επίσης και τα καθήκοντα που έχουν οι νομάρχες είναι απεριόριστα. Μπορούν να κάνουν ό,τι θέλουν. Όταν κρύβει κάποιος το πρόσωπό του σε μια διαμαρτυρία, με οποιονδήποτε τρόπο, ακόμα και με μια απλή μαντίλα, έχουν το δικαίωμα να τον προφυλακίσουν. Επίσης, η αστυνομία, αν –ας πούμε– δει στα χέρια σου οτιδήποτε, ακόμη και μια πέτρα μπορεί να σε πυροβολήσει, ή να σε στείλει για χρόνια στις φυλακές

Ferhat Erturk
(απεργός πείνας το 2000 ενάντια στις φυλακές τύπου F στην Τουρκία)

Και να που εκείνη η απομακρυσμένη εικόνα της επανάστασης που με έκανε να βλέπω τον εαυτό μου σαν ένα παιδί, που μπορούσε κι αυτό να ονειρευτεί "δράση", "επιχειρήσεις", "έσχατο αγώνα", "γραμμές που μέσα τους πεθαίνει κανείς για την αγάπη του προς την υπόθεση".

Έμεινα μια ώρα στο κρύο και άδειο γραφείο του και κουλουριασμένη στη γωνία ενός ξύλινου πάγκου, παραδόθηκα σε μαύρες σκέψεις. Με δυσσχεστούσε το να χάσω εκείνη την ελευθερία που είχα ανακτήσει με τόσο ακριβό αντίτιμο και να τη χάσω έτσι τυχαία και, εκτός των άλλων, όχι πάνω στη δράση. Δεν ήθελα να το βάλω κάτω.

Ποτέ στη φυλακή δεν είχα σηκωθεί με την άφιξη ενός μέλους της διοίκησης και δεν σηκώθηκα ούτε μπροστά σ' αυτόν. Στην εντολή του: "Ορθία!", απάντησα: "είμαι εδώ γιατί δεν αναγνωρίζω την κυβέρνησή σας και δεν θα σηκωθώ μπροστά σε έναν εκπρόσωπό της".

Η έκδοση του παρόντος βιβλίου έγινε από το Ταμείο αλληλεγγύης φυλακισμένων και διωκόμενων αγωνιστών στα πλαίσια της διάδοσης των ιστορικών εμπειριών των πρωταγωνιστών του ρωσικού μηδενισμού. Αναφέρεται σε ένα σημαντικό κομμάτι που έχει παραληφθεί από τις ιστορικές πηγές: τις γυναίκες που συμμετείχαν στο ρωσικό επαναστατικό κίνημα κατά τον 19ο αιώνα. Είναι τα απομνημονεύματα τριών επαναστατριών που παρά τις απαγορεύσεις που υπήρχαν για τις γυναίκες εκείνη την εποχή, κατάφεραν να βρεθούν στη δίνη των γεγονότων, να διαμορφώσουν τις συνθήκες μέσα στις οποίες άνθισε ο ρωσικός τερρορισμός, να αφήσουν την παρακαταθήκη τους για το μέλλον και να αναδείξουν ισότιμο τον ρόλο τους μέσα στο ρωσικό μηδενιστικό ναροντνικό κίνημα. Οι γυναίκες αυτές αφιέρωσαν τη ζωή τους στο όνομα της επανάστασης και της απελευθέρωσης του λαού, στάθηκαν σαν βράχοι και αντιστάθηκαν στο κύμα καταστολής, στις φυλακίσεις και στις εξορίες. Και αν ξεχάστηκαν από το νήμα της ιστορίας, οι αφηγήσεις τους έρχονται να σπάσουν τη λήθη και να αναδείξουν την καθοριστική τους πορεία στον δρόμο προς την ελευθερία.

Το βιβλίο αυτό εκδόθηκε την άνοιξη του 2016 από το ταμείο αλληλεγγύης φυλακισμένων και διωκόμενων αγωνιστών

